

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO-TÊ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm cũ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đủ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiền và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
- Dầu mắng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Như vị nào có mua thuốc của Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (còn rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-dăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-danh-hiệp-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale, C. ARDIN ET FILS.

Le Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY.

Trang 1/00 ex.

Ng. Ch. Sáy

NÔNG-CO MIN-ĐAM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

農 賈 茗 談

ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỎI ĐỒNG-DƯƠNG Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 \$ 00 Mỗi số..... 0 15		Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm NĂM THỨ 16 26 Sept. 1917		SỐ 33	Ngày mùng 5 tháng tám năm Đinh-Tỵ	PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES La ligne de 0m065 de large... 1 \$ 50 Le compte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait. BAO ĐIỆP Những lời rao báo về việc thương mại, xin gửi thư, hoặc đến tại Bồn-quản má through agent.
ABONNEMENTS France et Colonies Un an..... 50fr.00 Six mois..... 32 \$ 00 Les abonnements sont payables d'avance		Chính chủ bút: NGUYỄN-CHÁNH-SÁY	Chủ in: F. CANAVAGGIO	Chủ sự: THÁI-KY-SON		
Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.						

MỤC LỤC

- 1° Báo qu-n cáo lịch.
- 2° Tiết tiếp mừng khuyển-học-hội Longxuy-u
- 3° Nhưn học thuyên hội.
- 4° Ấp-châu chiến tranh thời cuộc
- 5° Thế giới tân văn.
- 6° Q-an Tôn-thống toàn quyền và quan Ng-yêu-cải Nam-tý tiếng An-travi-t.
- 7° Một cử-rồng-tiêu.
- 8° Đại pháp lý nghĩa.
- 9° Đốc-tương thời sự.
- 10° Thời thế tạo sự luân lý.
- 11° Bóng lý-sự.
- 12° Ăn trâu hội.
- 13° Tự do dân đảng.
- 14° Bài đóm.
- 15° Thi-hội.
- 16° Cung tưng Lương-y.
- 17° Thế tình khoh nước.
- 18° Túc Kiếu. — Thế giang hồ.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-TRUNG-HUÂN
Phân tử đơn vị khác
hơn đơn vị thì chỉ
có 2 dấu: 1- đường-
kinh, 2- anh-đế mà
thời. Nếu kẻ muốn
sanh con thì trước hết
phải lo cho tương-
kinh đều đặn. Nếu
đường kinh chẳng đều
thì khó mà có thai cho
đáng, lý là phần nhiều,
góc bởi ngoại-cảm,
lạ-đêm, hoặc tại lo,
rối, buồn-lo, ưu-huật
trong lòng, làm cho
khí huyết lưu thông,
sanh nhiều chứng bệnh, đều
do nơi đường-kinh không đều mà ra.

với nước trà. Cầu đơn-bá để thì phải dùng nước
đãi con nit mà uống với thuốc.
CỨ AN: Những đồ uống-rất, lạnh lẽo, cũng
là đồ rang-rường nóng nẩy, đặc-địa chẳng
nên dùng.
Mỗi hộp 3 hộp, giá là..... 1 \$ 00

Thuê sanh dượng thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh,
cho nên nghề Y-thuật đã nghiên cứu
càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng
mà đời càng tân hoá chừng nào, bệnh
lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chừng
nấy, cho nên phép làm thuốc cũng phải
tùy cơ mà chế luyện thì mới thiên hợp
thời nghi. Nay bản-đường có chế một
tứ thuốc nước này rất hay thần hiệu
chủ trị các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng hạn,
- Bón mửa cảm mạo,
- Nóng lạnh nhất đầu,
- Thời cường dịch hạch,
- Hoạt loạn mưa yã,
- Bau bụng sinh bụng,
- Trùng phong trùng đâm,
- Bất tỉnh như sượng,
- Cảm gió sanh ho,
- Kiệt máu kiệt đấp,
- Nhớt mồi công mịch,
- Tinh thần bất hoà,
- Trùng thử phát nóng,
- Thủy thổ bất phục,
- Vị chẳng tiêu hoá,
- Đi ghe đại sống,
- Sơ phong chạnh rét,
- Da ngứa nổi sần.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần
uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều
hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt
đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nửa
giờ thì uống một lần, trong uống ngoài
thoa, rất nên công hiệu.
Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 90

Nhị-khoa-công-cơ-táng

Chữ trị con nít cấp mạng kinh phong, cùng
các chứng bệnh của con nít kể ra sau này:
Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ,
đám ngàn chẹn con mắt lờ lờ, hoặc trợn trắng,
cứng rắng, cứng hàm, bất tỉnh như sượng, miệng
môi trắng khi, trong ruột đau thối, hơi thở khô
khé mà làm ra ho, hoặc khác đốm và giọt taygiọt
chảy, đường đại huật đen, hoặc miệng mồm khô
khảm lại hay khác nước, lý là chứng TẬP-KINH-
PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc
tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi ta
rút tay, rút chân, da mặt xanh, vàng mét, òn gầy,
khô khé, ọc sưa, ăn uống chẳng đặng, khước có
nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm, đường
đại đường tiêu không tốt, tay chân lạnh ngắt,
rét lờ chẳng hết, lý là chứng MĂNG-KINH-
PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với
thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nít trong tháng tới 3 tháng
uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng
tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 1 tuổi sắp
lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Con con
nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày
cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ
đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.
Mỗi gói giá là..... 0 \$ 20

Bạch trược cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái
gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc
lậu kế lậu huyết chảy ra dầm dề, cứ theo
phép mà dùng thì hết, lại trừ đặng các
chứng bệnh độc.
Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 80

STANDARD OIL COMPANY OF NEW YORK

DẦU LỬA « HUÊ-KY »

COMET. — RÉ-QUAT hay là SAO CHÓI.
Hiệu: COCK. — CON GÀ.
EAGLE. — CON Ó.

Trữ tại Hàng « HUÊ-KY » Standard Oil Company of New York
Đường d'Adran số 3, Saigon, và các tiệm Đại-Lý của hàng này khắp các nơi trong Lạc-châu.
Khi nào dùng thử nó rồi thì chắc muốn dùng nó luôn.

PHŨ-TOÀN

19, rue Amiral Courbet, 19
HALES CENTRALES-SAIGON

Kính công các Ông, các Bà; tiệm tôi để
hiệu PHŨ-TOÀN mới lập tại đường
Amiral Courbet, môn bài số 19; có bán đủ
thuốc tây của Thượng-bằng Dược-Phòng
G. RENOUX và thuốc Thương-Hải. —
Bã bán y giá mà thuốc mà cách tiếp rước
rất công kính khiêm nhường theo lệ
phép Annam.

Xin các Ông, các Bà thừa bước đến
tiệm tôi trước là mua vật dụng sau giúp
đồng-bang cho thành vượng cuộc thương-
mãi. Tôi cũng sẵn lòng như thuốc tây
các ông các bà muốn hỏi cách dùng nếu
vị nào tôi thông hiểu, thì tôi hết sức vui
lòng mà bày tỏ. Ban đêm có việc cần dùng
kêu cửa tôi cũng vui lòng luôn sẵn.

Tiệm tôi cũng có bán đủ thứ rượu
Langsa: rượu chất, đồ hộp (Conserves
alimentaires), Bánh mì hộp, sữa bò, thuốc
bút và Cigares. — Giày, nón, khăn, vớ. —
Dầu thơm, savon thơm, savon Marseille,
hàng Tàu, sách vở, thơ tuồng, truyện
quốc-ngữ và giấy, viết, mực cho học trò.
Như trong Lạc-châu chưa quân-tử có
cán đàng môn chỉ thì chịu khó viết thơ
lập tức tôi thì hành chẳng sai.

Nay kính.
NGUYỄN-VĂN-TANG Chủ tiệm.

Đồ-trạch-Sanh, Đại-du'oc-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Langsa, có trữ
đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây
và Trung-quốc, chẳng thiếu món chi, nay bổn
hiệu mới chế một thứ thuốc này, thơm tho ngọt
điều, hình vẻ giống với cà-mè, đựng trong hộp
theo kiểu của cà-mè, (còn các chứng bệnh, đau
bụng và siêng, uống nó thì ngũ tạng, tâm là
một thứ thuốc trị đặng hạng nhất, chẳng luận
lớn nhỏ, đều đặng đặng cả. Xin quý vị có mua
thì phải coi cho kỹ, kẻo lầm đồ giả.

TRẠI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa

Tại chợ Lái-Thiếu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là:
Bàn ăn mặc-đá dài, có cần 2 kiểu. — Bàn
ăn mặc-đá tròn có kẻ thò h. — Bàn
ăn mặc-gỗ liền 4 kiểu. — Bàn tròn 4
trụ mặc-đá. — Bàn tròn 4 trụ mặc-gỗ. — Bàn
xây cốt mặc-liền. — Bàn lâu 12 trụ. — Bàn
khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3
kiểu. — Váng một chơn tiện, văng gỗ
hai, và văng ba, Tủ thờ, cần 3 kiểu; Tủ áo,
Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte
parapluie et chapeau), Trụ kiềm (colonne)
ghế bàn-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiểu,
ghế Bàn nguyệt, bàn viết 3 kiểu, văng
mặt bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiềm thời, bằng cây
trắc, cầm lái, gỗ, toàn là cây danh mộc,
thợ làm khéo léo tinh xảo, không giả dối.
Xin quý ông có muốn dùng các món
đồ chơn tiện trong nhà, thì xin gọi thợ,
hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại
chợ Lái-Thiếu đường ra công-ai heo
(Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi
sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quý-vị.

CHỦ TRẠI MỘC,
sẵn khải.

NÔNG-CỎ MÍN-ĐAM

TUẦN KHÁC CON ĐẤU RĂNG ĐỒNG
SÁI THIỆT XÉ, LÌM KỸ CÁN

Kính trình công Quý-vị đồng rở: Tôi có lập
tiệm khác Con Đấu Răng Đồng và bán đồng, con
đấu thường và con đấu có số, hoặc ngày tháng.
(Dateurs et numérateurs automatiques). Quý-vị
muốn đồng thì xin làm được vừa ý, và sau tôi
rất cảm ơn sự thiện thành tương ái của Quý-vị.

TANG-VAN-PHA.

XIN HẸN HẸN TỪ XEM... MAU LÌM MA HẸN HẸN CANG
TIỆM MÀY

Nguyễn-hữu-Sanh
Ở gần Garage xe lửa Cầu-Đông-Lĩnh

Máy đẽ các thứ kiểu áo-xiêm quần, dài, và y-
phục Âu-châu (paletot) theo thước thê.
Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ.
Lược-lông Bắc, Cầm-chân Tàu, chông hàng Tây,
hàng Nhật-bản, các màu sắc.
Vấn, Nhu, Xuyên, Lính (Trung-huê). Nhượn
Giáo-dục, thật là.

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán
lẻ, vân vân!!
Nếu chư-Quý-vị, muốn hỏi kiểu dề chi, xin viết
thư đẽ:

Hue Nguyễn-hữu-Sanh,
110, Quai de Belgique, Cầu-Đông-Lĩnh,
SAIGON.

Nhà in và nhà bán Sách

của
MADAME Vve HUYNH-KIM-DANH
14, rue Catinat - Saigon

Tại nhà in tôi có in đủ các thứ thơ
tuần truyện sách, có in các thứ thiệp
mời đám cưới, thiệp tang, cùng các thứ
thiệp đủ kiểu đủ cách, rất khéo rất đẹp,
tùy ý liệt-vị, cũng có đóng bì sách nhiều
kiểu nhiều màu hoa-hoè rứt rở, có bán
đủ các thứ sách và giấy mực cho học trò
dùng. Liệt-vị muốn in vật chi hay là đóng
sách, thì tôi lại làm rất mau mắn, và
tính giá rỏ. — Kính xin Lạc-châu chư
quần-thữ có viết chỉ lên đèn Saigon tiện
đường xin ghé tiệm tôi, thì tôi rất cảm
ơn và cũng vui lòng tiếp đãi.

Tuần Kim-vân-Kiểu in rồi hay làm trọn bộ. 0 \$ 90
Hướn-th-cách-ngôn có ích cho trẻ em... 0 50
Lạc-vân-tiên có hình hay làm..... 0 60

Madame Vve HUYNH-KIM-DANH.
Cần khải

Bản-quản rất khen rất kính Mame Vve Huỳnh-
kim-Danh là đôn bà góa mà có tâm chí lo việc
đại thường, một mình mà quản xuất xài một nhà
hoàn hảo như vậy, thật là số trung trường
phần đó. Vậy xin Lạc-châu ráng giúp thêm cho
người bán vớng lâu dài đặng để làm gương cho
phần nữ giới.

NHÀ CỎ MICHEL.
L. CAFFORT kè nghiệp
Đường Catinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon

SÙNG BẮN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN BỤ THỨC. Đủ phụ tùng sẵn sẵn.
Xe máy đạp hiệu « ALCOON » và hiệu « BENIXE » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu
này ở Nam-kỳ). Đủ phụ tùng xe máy đạp (là và xe, ruột xe, đèn, ống thọc, vân vân)
ĐỒ NỮ TRANG, đủ trung lệ và đồ bằng bạc, đồng hồ đủ thứ, đồng hồ trái quai
hiệu « LIP ».
Chuyên sửa chữa, sửa-dại, sửa-dại-dụng cho người Annam đồng. Vàng đồ có giấy làm
chứng là thật.

GIÁ RỎ LAM. IT THIỆT HẸN KỊP!
Số một vào Lạc-châu các MAM LẠ.

NAM-PHÁT

Kính trình công Lạc-châu chư Quý-
vị đồng rỏ: Tiệm tôi hiệu là Nam-Phát
ở tại Chợ-lớn số 17 đường Jardins,
(Khu là đường chợ) có bán đủ các thứ
hàng Tàu, như là: Sô-lô, gấm nhiễu, vân-
sơn, xiêm, quần, nhiều minh dạng, đủ
kiểu đủ màu, nhiều thứ hàng bông lả,
hàng Song-đông, hàng Bắc-thảo, hàng

châu-xá, cũng-xá, và lụa Tàu, đồ dều là
tinh hảo, thiệt tốt nhất hạng. Vì trong
tiệm tôi có người thạo việc, biết lựa thứ
hàng đẹp rỏng tơ thiệt tốt mà rỏ.
Cũng có bán vàng là tốt nhất hạng.
Hàng Chánh-hiệu Nam-Phát; thứ nhì Anh-
Kỳ; thứ ba là Hoà-Hiệp; thứ tư là
Quảng-Sanh, ba hiệu sau đây cũng có đủ
các thứ hàng y theo chánh hiệu.
Xin mời chư-vị đến tiệm tôi mà mua
thì rỏ, nếu Quý-vị ở xa muốn mua thứ hàng,
nào hoặc muốn biết giá cả, xin viết thư
cho tiệm tôi, thì tôi cũng vui lòng hồi
âm lập tức.

TRẦN-LONG
TIỆM ĐÓNG GHỀ MÁY
ROTIER
Réparation de Raquettes
Rue Turc, n° 14
SAIGON

Tiệm tôi lập ra đã hơn 16 năm rồi,
rồng có một nghề làm ghề máy theo kiểu
Hồng-kông, ghề dài, ghề dũa, ghề ngồi
lớn có nhà có, đủ thức đủ dạng rất khéo
rất đẹp, có sửa vơi máy, dẽ đánh trái
lãng; giá rỏ hơn các tiệm khác. Xin Liệt-
vị đến chơi, tôi vui lòng tiếp đãi!

TRẦN-LONG CÁN KHẢI.

Bản quán cáo bạch

Kỳ này ông chánh chủ-bút tờ
Nông-cỏ Mìn-dam mất đi hầu tòa
Longxuyen, vậy những bài Thiệt-
nghiệp yêu-luận và Trình-thám
tiểu-thuyết vân vân, Bản-quán xin
kiều lỗi cùng liệt-vị cho nghĩ luận
một kỳ, tuần sau sẽ tiếp.

N. C. M. Đ.

TIỆC TIỆP MĂNG

Khuyến học Hội Longxuyen

Hôm chũs-nhứt tuần rồi chuyến xe lửa
sớm mai, có mười mấy ông Hội-viên trong
Hội-khuyến-học Saigon, hiệp với mấy
ông Chủ-bút các Báo-quán Saigon là
ông: Nguyễn-từ-Thức, Nam-trung Nhựt-
báo; Ông Nguyễn-phủ-Khai, Tribune In-
digène; Ông Trần-ngọc-Lê, Opinion; Ông
Trần-vân-Chiến, Lạc-linh-tân-vân; Ông
Nguyễn-chánh-Sắt, Nông-cỏ Mìn-dam;
Ông Lê-Sum là cố-giao của nhiều vị
trong Hội khuyến-học Long-Xuyen, tựu
tại bến xe lửa màng hình tiếp Hội khuyến-
học Long-xuyen (vì mấy ông trong hội
Khuyến-học Long-xuyen mới lập nên một
cuộc Cải-lương kịch-xả, nay lên hát tại
Saigon và Chợ-lớn, đặng lấy tiền mà giúp
cho người vì nghĩa mà phải ở nơi chốn
chiến-trường).

Chiều bữa ấy Hội Khuyến-học Saigon
cũng hiệp với các Báo-quán mà trên thiết
một tiệc tại lầu Thại-quỳnh-Lâm tại Chợ-
lớn mà đãi hội Khuyến-học Long-xuyen.
Mấy vị dự tiệc ấy là: Hội khuyến-học
Saigon thì có ông Bùi-quan-Chiêu, Giám-
đốc Canh-nông, Saigon Khuyến-học-hội
Hội-trưởng; Ông Lê-bá-Trang, Tri-huyện
sở Tân-chánh, Saigon Khuyến-học-hội
phó Hội-trưởng với mấy vị Hội-viên và
ông Lê-Sum.

Còn mấy ông thay mặt cho các Báo-
quán Saigon là: Ông Nguyễn-vân-Cửa
và ông Nguyễn-từ-Thức, Nam-trung Nhựt-
báo; Ông Nguyễn-phủ-Khai, Tribune In-
digène; Ông Trần-ngọc-Lê, Opinion; Ông
Trần-vân-Chiến, Lạc-linh-tân-vân; Ông
Nguyễn-chánh-Sắt, Nông-cỏ Mìn-dam.

Bản-quán rất tiết vì bữa ấy các Báo-
quán Annam đều tựu đủ mặt, duy thiếu
có một bạn đồng-chỉ là tờ Công-luận-báo
không đến mà thôi. (Không hiểu bởi có
nào, vì đã có cho hay trước.)

Khi tiệc gần mãn thì ông Nguyễn-
chánh-Sắt là Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-
bút Nông-cỏ Mìn-dam, bước ra xướng
tụng một bài Diễn-thuyết như vầy:

Liệt-vị Hội-viên Khuyến-học-hội,
Liệt-vị chủ-bút chư Báo-quán,

Hôm nay chúng ta lấy làm hân hạnh,
được hội hiệp tại đây đủ mặt mà hoan
lạc với nhau nơi tiệc này là tiết
tiếp măng qui hội Khuyến-học Long-xuyen
Vậy tôi xin tiết với chư vị, cho
phép tôi phân trần một đôi điều mà tỏ
chút ngu-thần của tôi còn đang óm ập
trong lòng từ bấy lâu nay.

Ngày xưa được qui-hội Khuyến-học
Long-xuyen mời tôi với các bạn đồng-
chỉ của tôi là mấy vị chủ-bút các Báo-
quán, cùng một vài ông trong Hội-khuyến-
học Saigon, xướng đến qui tỉnh mà dự
xem cuộc hát cải-lương hôm 14 Juillet
rồi đây, của chư qui ông đã có dạ nhiệt-
thành cùng quê-vực, đồng tâm hiệp lực
với nhau lo lẫn mở mang theo lối văn-
minh thời-đại này mà làm gương cho
trẻ em trong sáu tỉnh, nơi theo đường
tấn-hoá mà đi, ngõ hầu bỏ bớt lần lần
cái hủ-tục của quốc-dân ta dăm thắm đã
mấy ngàn năm rồi, nay mấy ông đã có
chí căm-lao mà lập được cuộc cải-lương
kịch-xả này, tuy chưa dám gọi là trọn
tốt trọn lành mặc dầu, song mà đường
tấn-bộ trong 10 phần cũng trông mong
được 7 tám, thế thì chẳng hao lâu đây
cuộc kịch-xả của người Nam ta ít sẽ noi

cái phương-châm của chư qui-ông
lấy mà hiện cái lần lần cho được trọn
tốt trọn lành, hầu có đơm ra mà tranh
tranh liệt cùng thế-đạo trong cõi Định-
hương này.

Nay chư qui-ông lại chẳng nề đường
xa, cũng chẳng quản thế tục hăm nghi,
mà lên đến Saigon và Chợ-lớn đây là nơi
Đô-hội, diễn kịch một vài đêm, được lấy
tiền mà giúp cho Hội Phước-thiện, để
phòng kẻ cấp cho những hầy con trẻ mồ
côi của Đồng-bào ta là những người vì
nghĩa quên xu. Bấy nhiêu đây thì cũng
đủ rỏ tác dạ nhiệt-thành và tấm lòng bát
ái của chư qui-ông, trước là để mà đến
bồi trong muốn một cho Mậu-quốc ta là
nước Bảo hộ điều dắc dạy giữ chúng ta tự
bấy lâu nay, mà nay lại vì nhân-đạo vì
công-lý mà phải tranh phụng cùng Đức-
tặc. Sau là giúp cho đồng-bào ta bên ấy
là những người vì nghĩa quên nhà, mà
hôm nay đây còn đang chịu lạnh chịu
lùng, vùi bưng vùi lấm, xông tên lược
đạn, gói vát năm sương nơi chốn sa-
trường, thập tử nhứt sanh, biết bao nhiêu
là gian hiểm. — Ấy vậy thì cuộc nghĩa-
cử của các ông đây, ai mà không cảm
xúc, không khen, không phục, không
ghi, không nhớ mà nhắc nhở đời đời. —
(vở tay)

Tôi lại thiết nghĩ rằng: Chúng ta ngày
nay rất nên may mắn mà được gọi nhưn
ơn trọng đức dày của Chánh-phủ Đại-
pháp, cho phép chúng ta lập nhiều hội
khuyến-học khắp trong sáu tỉnh Nam-
Kỳ, lại lập được thêm nhiều Báo-quán,
ngõ hầu cổ-động lòng dân, thức tỉnh giấc
mê, hương bả nông thương kỹ nghệ cho
mau tấn hoá với người và tranh đua
cùng thế-cuộc.

Mới đây những bạn đồng-chỉ các Báo-
quán chúng tôi đã lập thành một Hội Báo-
chương, hầu mong bình vực cái quyền-
lợi cho quốc-dân ta. — Còn chư qui Hội
khuyến-học, — tôi xin lời, — thì tôi chưa
được nghe đoán thế với nhau cho tiện
bể mở mang sự giáo-dục. — Ấy đó, có

Khuyến-học-hội mới bày ra cải-lương kịch-xả, có cải-lương kịch-xả mới làm cho khuyến-học-hội rõ ràng.

Vậy sủa dịp này tôi xin cùng chư quý-ông mà nhất là ông Hội-trưởng hội khuyến-học Saigon đang hiện diện tại đây, xin ngài trừ hoạch và điều đình phương chước nào cho chư Khuyến-học-hội trong sáu châu có thể mà đoàn-thể với nhau, lại phải liên lạc với quý Hội khuyến-học Saigon, và chúng nhất tâm mà lo mở mang thêm sự giáo-dục cho quốc-dân ta. Rồi đó các Hội khuyến-học với các Báo-quân chung tay-kiến với nhau, ai lo theo chử-trách này mà điều dắc trở dâng em cho mau tiến hóa.

Tôi nghĩ vì Khuyến-học-hội là chỗ giáo-dục nhân-tài, chư Báo-quân là nơi quảng-khai dân-trí, còn Cải-lương kịch-trưng là chỗ diêm hoá nhân tâm. Nếu ba nhà ấy mà liên hiệp với nhau, lo tìm đều công-lich mà phổ-hoá cho Đồng-báo, đường ấy thì cái tiến-độ của quốc-dân ta mới thấy mau men tới bến văn-minh mà về vang trong Hoàn-vô.

Vậy xin chư ông hãy nghĩ mấy lời ngu-thành của tôi để trên tờ hôm nay đây, thưa chư-ông không hăm rằng sai, mà thì thổ được như lời của tôi ước vọng đây thì tôi lấy làm bản hạnh chẳng cùng.

Vậy tôi xin chư ông hiệp ý cùng tôi mà tung hô một tiếng lớn rằng:

Chúc cho:

Chư Khuyến-học-hội vững bền,
Cải-lương kịch-xả phát minh,
Chư Báo-quân tiến bộ,
Đại-Pháp cộng hòa vạn vạn tuế.

Ông Nguyễn-chính-Sắt đọc và giết lời, cả tiệc đều về tay khen ngợi.

Kể đó có quan Tri-phủ Lê-quang-Liêm là Hội-trưởng hội Khuyến-học Long-xuyên cũng bước ra thay mặt cho Hội mà tạ ơn ông Nguyễn-chính-Sắt cũng chư Báo-quân và Hội khuyến-học Saigon. Đến chía giờ mới mang tiệc.

B. Q.

NHON-HÒA THUYỀN-HỘI

Bấy lâu nay Chánh-phủ ý tưởng rằng Pháp-Việt nhưt gia, nên mỗi mỗi cùng dân chúng ta cho biết đều hơn sự thiết, đặng mà tin tưởng cùng nhau, coi như thơ của quan Thượng-thor các Thuộc-địa gửi cho quan Tổng-thống Đông-Dương muốn điều đình cho dân chúng ta trở vào đồng hội. (coi nhật-tri-h Moniteur des Provinces 15 février 1906).

Lúc này Chánh-phủ mà hạ lệnh kêu cho dân chúng ta hùn vào cuộc sắm tàu buôn, ấy là việc rất cũ thề, rất thanh tịnh, chúng ta phải rõ ý tưởng của Chánh-phủ bày ra đó, không phải không quyền thế nào mà lập cuộc, lựa là phải ăn cần tới chúng ta có một điều bởi ý tưởng thuở nay Thiên thời địa lợi bất như nhưn hòa, nên mới cho chung cùng với nhau, đặng mà hưởng phước, chúng ta phải suy lý cho cùng, nếu biết rõ được nghĩa Nhơn hòa, mới gọi là người minh bạch nghĩa Đinh thương, nên tôi nhưn có cơ hội này mà chúc tụng rằng: Nhơn hòa thuyền hội đặng bổ sáo cho đồng nhưn.

Tôi rất mừng thay cho cuộc Tâm bản mở thương của tôi bày ra, (coi các nhật-báo Annam 1907). Lục-châu thương trường chư quân tử có kẻ cho rằng phải, nhưng mà ngại vì chỗ thiết thương chước, chường thương quyền (Tâm bản mở thương chương thứ ba) bài hổ gian nạn, nên chắt chửa thì vì cho được tận thiện tận mỹ, phùng thế cơ hội, hạnh phước hà như.

Bởi vậy mới vội vàng lập luận, luận ý có hai điều xin.

1° Xin giải nghị thích lý.

2° Xin quyết chí lực hành.

Mau mau cho Chánh-phủ rõ lòng chúng ta rất đẹp vào cuộc Nhơn hòa thuyền hội, lúc này lại chẳng phụ lòng Chánh-phủ hậu đãi chúng ta cho có cuộc Nhơn hòa thuyền hội ngày sau.

CHƯƠNG THỨ NHỨT

Xin giải nghị thích lý

Hoặc có kẻ nghi và sợ rằng: Đem tiền ra mà gọi đũa phong ba, buôn lộng thả khơi, có biết đầu đũa hay là em, chìm hay là nổi, lúc nhậy mất lúc dục minh, thì chẳng khác người lo trời sập.

Ô hô!!! Phà sanh nhược mệnh, thân này nào có chắc gì, thân này mà

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH
Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

còn chẳng kể, huôn kể chỉ là A để vật (tên); sự nghi lý phân phân, tôi đã xin giải thích trong Tâm bản mở thương nhiều đều khích bác, e nơi lắm thêm phiền về rần thêm chon, lại có khi bức máy động rừng chằng.

Tri ngã dã, (thử luận).

Tội ngã dã, (thử luận).

CHƯƠNG THỨ HAI

Xin quyết chí lực hành

Tục ngữ! Gắn công mài sắt chầy ngày nên kim là câu khuyến cho những người quyết chí, chúng ta phải hiệp ý cùng Chánh-phủ mà làm theo, chớ bỏ nghi, chớ ưu lý mà thất thờ cơ hội.

Chẳng kể chỉ cho biết toàn cầu các nước tàu buôn, chớ có dư trăm, chớ có dư ngàn, chớ có dư muôn (coi Thanh thế nguy ngôn thương thuyền biểu) độc hại Annam ta không một, ói thôi xa xuôi chẳng thấy cũng đành mặt lấp tai ngo, lại còn kẻ chẳng biết những hội trước mắt thấy đây, như:

Hàng nhà rỗng.

Hàng Nam-vang Lục-tinh.

Hàng năm ngôi sao.

Vấn lối sự nghiệp, số số dựa trời, đầu cho rằng cuộc của người Âu-tây, mình sao dám hi, thời kẻ lấy mà phân bi những cuộc của người Đông-Á mình lập tại Nam-kỳ như Bái-Kỳ và Thái-Thượn công-ty, cũng các người Cao-mang cũng gây nên đời ba cuộc.

Phàm tưởng văn tập (tàu niều).
Đãi các phong lưu (giàu sang).

Suy-nghi cho cùng, hồ thừ hay không, Nhơn-hòa thuyền hội, quyết chí nên công, phải, bắt phi bắt phát, may có khi trở muộn sanh sau, mà lại thấy lưng dài vai rộng, quyết chí vậy, lực hành thế nào?

Sắm tàu buôn chẳng phải vốn liếng nhỏ mà được, phải kể cho có số triệu sấp lên mới có sắm sanh, vậy thời chúng ta đã quyết chí rồi, đừng có tưởng hùn năm 10 ngàn đồng là lớn, gọi là thái quá mà thôi, đa đa ích thiện, hay là hùn 5 mươi đồng là nhỏ, gọi là bất cập mà thôi, tập dịch thành cầu (góp đa

nách con hồ mới làm nên áo cầu mặt ấm). Thái quá là lực hành, bất cập cũng lo lực hành vậy.

Biện luận vừa dứt, có kẻ hỏi rằng: Luận kẻ bán sấm tàu buôn, sao chẳng thấy nổi chữ Lợi nào cho người động tâm? Ý! Lợi bất thành ngôn, lợi nào mà tỏ về ra được, lợi ấy hãy còn nhỏ, cuộc này ai chẳng biết làm được lợi lớn, mà phỏng phân phân.

Sadec, ĐẶNG-TRƯỚC-LIÊNG.

AU-CHÂU Chiến tranh thời cuộc

Cơ-xảo phát minh
(Tiếp theo)

ĐỘC KHÍ

(Les gaz asphyxiants)

Quân nghịch khởi ra dùng độc-khí mà hại binh Đông-minh là táragay 22 avril 1915. Độc-khí ấy làm bằng nhiều món độc-dược nấu ra, mà như là Huỳnh-cương-toan (chloro). Vì sao mà chắc rằng trong độc-khí có Huỳnh-cương-toan? Là bởi vì độc-khí ấy màu vàng,

mùi nực nồng khó chịu; và Huỳnh-cương-toan vẫn nặng nên luống độc-khí loám ra chậm-chạp quá. Ai hít nhấm độc-khí ấy, phải bị xôn-xang khó chịu, ho hen, khác màu máu, rồi lần-lần phải thác.

Còn có thứ độc-khí màu hồng-hồng đỏ-đỏ nữa. Muốn tịch độc-khí ấy ra thì phải dùng một thứ máy riêng. Quân lính đi nơi chường máy ấy có mang một cái lớp bao phủ mặt mày đặng khỏi bị xuống độc-khí.

Nghịch-tặc cũng có dùng thứ trái-phá có độc-khí, hề nổ thì xì khói độc ra.

BAO MẶT

(Les masques protecteurs)

Từ ngày quân giã-mang phát khí-độc ra tàn hại sanh-linh đến sau thì bên trái Đông-minh hết lòng lo-lắng, kê-cứu một vật để ngăn ngừa. Vậy người mới trừ hoạch làm ra một thứ bao mặt, có bông gòn chắm thuốc để trừ khí-độc Huỳnh-cương-toan, hoặc khí mỷ món độc khác. Bao mặt ấy có để hai miếng kiến ngay con mắt đặng cho người mang thấy đường đi. Có thứ bao mặt để bao trùm luôn đầu người nữa. Gắn nơi chiến-địa dân-sự cũng dùng bao mặt ấy mà để phòng chớ chẳng phải nội bọn quân-gia ra

Thuốc hút

hiệu

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐÁP)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hỏi mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trừ mà thôi.

nơi hiểm-dịa mang mà thôi đầu. Mà bao một ý nhều kiểu lạ lùng. Như cái bao một của quân Đức thì giống hình cái mỏ heo làm, cho nên chúng nó mang bao ấy vào đường như có ý làm heo đặng khỏi chết vậy. Mỗi một binh-dịch Đức có một cái bao-một đặng trong hộp da, hộp ấy trông vào cổ, chừng có việc cần giở ra đặng. Trong hộp ấy lại có một cuốn binh-thơ dạy về cách dùng độc khí theo thói giỗ-man vì bởi Vạn-quốc công-pháp lập tại thành La Haye cấm-nhệ việc ấy.

Trừ độc-khí chẳng phải dùng một thứ bao-một ấy thôi, hãy còn trăm ngàn thứ khác. Như muốn cho độc-khí chẳng nhập vô chiến-bào đặng, thì người dùng một tấm bố có tấm thuốc khử độc mà giăng tại cửa. Mấy miếng-rối và mấy ống nước đều có đặng để trừ độc-khí. Vậy nên lính ở chiến-bào đặng vô hại.

Người có bày một thứ trái sẽ có thuốc để lộn ra cho có một thứ khói đen, khói ấy làm cho độc-khí phải tan mất. Cho hay rằng: Cao nhơn tất hữu cao nhơn trí.

(Hút trong Almanach Hachette 1917)

(Sưu số tiếp theo)

世界新聞

THẾ GIỚI TÂN VĂN

TRUNG-HOÀ

Hàng bạc Đức bị tịch-biên. — Trung-hoa hạ chiến-thu cũng Đức-quốc rồi thì lo việc tịch-phong tài-cần của dân Đức ngụ tại địa-cước Trung-hoa. Vậy nay Chánh-phủ Trung-hoa mới nầy việc tịch-biên Đức-áo đại ngân-hàng cho ông Pernotte, là người Pháp, nay làm Tổng-lý cho Trung-hoa kỹ-nghệ ngân-hàng. Ông Pernotte là người rất thông-thạo về việc tiền-bạc trung ngân-hàng.

Lúc tịch-phong hàng bạc của Đức thì có một toán quân Đông-minh đến nơi thị-sự.

Ham ở tù quá!... Mà cũng phải. — Tại Thượng-hải có hơn 79 người Đức và Áo hết phương sanh-nhai, phải chịu đói

lạnh. Chúng nó nghĩ rằng mạng người rất trọng thì là sống no hơn là chết đói bèn đến công-đường mà xin ở tù. Mà nghĩ cho cũng là phải, công-đường rồi, chớ như người không đói mà ham ở tù mới lạ cho chớ!

Chánh-phủ Trung-hoa tỏ lòng muốn cho quan Chánh-Lãnh-sự Đức Knipping và các dân Đức khác đặng ở Thượng-hải xuống tàu mà đi cho sớm. Tưởng có khi bọn Đức quá giang tàu Hoa-lang mà lui. Có nghe rằng quan Lãnh-sự Hoa-lang là người lãnh bảo-chữa cho dân Đức-Áo làm nhiều điều nghịch ý người Tàu. Vì vậy các báo-quân kêu nài ý muốn cho Trung-hoa hải-hòa cùng Hoa-lang quốc.

Đông-minh hội. — Mới rồi đây các Sĩ-thần Đông-minh hội nhập tại dinh quan Sĩ-thần Pháp tại Bắc-kinh, mà định rằng thuế về Thượng-chính sẽ định là năm phân. Tiếng bình-quyền-phủ sẽ định lại năm năm nữa sẽ trả. Quân lính Trung-hoa sẽ đặng đi ngang địa-cước của Đông-minh khải tại Thiên-tân.

Quân-dòng chính tướng. — Tôn-dật-Hiến-linh làm Đô-thống Đại-nguyên-soái cho dân Quân-dòng. Bọn làm đầu mới lập Thượng-thư nghị-viện, và thị-chiến cùng Đức-Áo vì nơi Đức-Áo cũng độc-ác như Đoàn-lý-Thoại vậy.

Quan Tổng-thống Đông Dươ'ng

Toàn-quyền và quan Nguyên-soái Nam-kỳ viếng tỉnh Trà-vinh.

Trà-vinh, 10 septembre 1917.

Trước kính thăm ông Chủ-bút Nông-cổ Min-dam đặng bình an khương thời.

Sau đây tôi xin thuật sơ ít điều ấn đực của quan Tổng-thống Toàn-quyền đã làm trong lúc ngồi viếng hạt Trà-vinh cho đông-bào rõ biết.

Cái xin ông Chủ-bút vui lòng ân hành vô nhiệt-trình thì tôi rất cảm ơn.

Kể từ ngày quan chủ-tịch cho thân dân tại tỉnh Trà-vinh hay rằng đều ngày

8 Septembre quan Tổng-thống Toàn-quyền và quan Nguyên-soái Nam-kỳ sẽ tới viếng thì ai ai cũng vui mừng chẳng xiết, trông cho mau tới mau sáng đặng đến ngày ấy mà đi đón rước ngài.

Cách mười ngày trước khi quan Toàn-quyền đến thì thiên hạ đã lo cặm cở chừng dọn rựt rở, ngoài đường thì mỗi chận đều có làm cửa tam quang treo bóng kết tuôi xem rất đẹp mắt.

Mỗi nhà-việc thì đều có mấy ông hương-chức ra công gần sức chẳng nề cực khổ, dọn coi rất đẹp; thứ nhất là nhà-việc Minh-Đức, sự chừng dọn coi không nhảm mắt.

Qua đến bữa 8 Septembre lối 11 giờ rưỡi trưa, quan chủ-tịch qui danh là Gazano và quan phó Tham-biện đều ngồi xe ra vòm đặng đón rước quan Toàn-quyền và quan Nguyên-soái Nam-kỳ. Chừng 1 giờ rưỡi thì vô tới chợ Trà-vinh.

Hai bên đường thiên hạ dập đầu, nào là người thiên-thị nào là kẻ quê mùa đều đua nhau kẻ lần người chen dánh đứng trước đứng sau đặng coi quan Toàn-quyền cho rõ. Trước mỗi nhà thì có đặt bàn hương án xem rất đẹp, còn học trò trường tỉnh Trà-vinh thầy thầy mặt sắc phục trắng và mỗi đứa đều cầm một cây cờ tam sắc đứng ken với nhau từ Toà-bổ cho đến gần công-xi thuốc ước đặng ba trăm đứa, thêm có ba ông sơn-dâm và lính giàng bầu coi rất oai nghi.

Khi xe chạy vừa tới thì lính đều bồng súng lên chào, còn mấy trò nhỏ, tay thì phất cờ miệng thì rập nhau tung hô ngài, tiếng nghe inh ỏi, ai ai cũng lấy làm đất chí; xe hơi đi thẳng vô dinh quan Tham-biện.

Quan Toàn-quyền và quan Nguyên-soái Nam-kỳ vừa bước xuống xe thì có các quan viên chức sắc Anam đều đứng chực sẵn đặng mừng ngài.

Quan Toàn-quyền ra mắt ban đầu mấy quan Langsa, sau này ông và mấy thầy các sở tựu đến thì ngài cũng đều chào hỏi đủ hết cách rất nhơn hậu.

Kể quan Tham-biện đọc một bài chúc mừng và tỏ ý cảm tạ quan Toàn-quyền

và quan Nguyên-soái Nam-kỳ chẳng ngại nhọc nhằn đến viếng tỉnh ngài cai trị. Đọc vừa giừc, quan Toàn-quyền bèn đáp lại, lời nói nghe rất táo nhả, thiệt là ngôn ngữ như lưu, ít ai bì kịp.

Qua ba giờ chiều, quan Toàn-quyền, quan Nguyên-soái Nam-kỳ và các quan qua viếng nhà-việc Minh-Đức là làng số tại. Tôi đó có quan Đốc-phủ Sở ra đọc một bài tiếp mừng quan Toàn-quyền, lời ăn nói rất thâm trầm, ai nghe cũng đều khen ngợi.

Quan Toàn-quyền có đáp lại một bài rất dài; kể qua trường học con gái, viếng đây rồi ngài đến trường học con trai; trong trường chừng dọn rực rở, cũng nhờ sức thầy giáo Tân quyền độc-học sắp đặt. Ở đây một giây lâu, ngài bèn dời gót qua nhà Bảo-Sanh.

Tôi đây tôi xin thuật một chuyện cho đông-bào nghe coi quan Toàn-quyền nhơn đức và tử-tế là dường nào.

Vừa đến tại nhà Bảo-Sanh thì quan Toàn-quyền và quan Nguyên-soái Nam-kỳ hay tin rằng chánh thất của thầy Trần-đắc-Tâm cựu thống ngôn-toà, diên-chủ ở tại Hoynh-thạnh (Trà-vinh) mới sanh đặng một trai.

Ngài và các quan bên lên lầu và đặt đèn phòng thăm Madame Trần-đắc-Tâm và đứa nhỏ; ngài dạy dỗ đứa nhỏ lại cho ngài và các quan xem thì ai ai cũng đều mirag cho Madame và Monsieur Trần-đắc-Tâm rất hữu phước.

Quan Toàn-quyền rất khen ngợi nựng niệu đứa nhỏ một hồi rồi ngài lấy tên Albert là tên thánh của ngài mà đặt cho nó. (Tôi b' sự mừng giúp cho Madame và Monsieur Trần-đắc-Tâm mới sanh đứa lòng một đứa con trai lại nhằm ngày rất vui vẻ, đặng quan Toàn-quyền lấy tên ngài mà đặt thì là quý vô cùng, thiệt ít ai đặng vậy. Đứa nhỏ nầy thiệt phước tướng, có lẽ ngày sau lớn khôn cũng đặng làm quan lớn chớ chẳng không.)

Đi viếng nhà Bảo-Sanh rồi ngài bèn qua nhà Thương đi coi cũng hết, nào là nhà dạy trẻ nhỏ coi cho đến nhà nuôi kẻ bệnh, lễ ngài đi tới đâu thì ngài đều lễ thí. Ngài có cho nhà thương 100, \$00 của tiền cho trẻ mồ-côi là khác nữa.

Quan dân tại tỉnh Trà-vinh đều cảm ân đợc ngài chẳng cùng và chúc cho ngài cai trị xứ Nam-việt ta lâu dài đặng có thi ân bố đực cho thân dân cõi Đông-Dương ta nhườn gọi.

LE HỮU-PHƯỚC.

Nhứt cử lưỡng tiện

Tại Châu-thành Saigon ta đây đường sá rất nhiều, mỗi đường hai bên đều có trồng cây cho có bóng mát đặng che bớt sự nóng nẩy cho kẻ đi đường, và có cây nhiều như vậy hầu cho nó hợp bớt cái khốn-khí mà đở cho thiên hạ trong Châu-thành, ấy là một điều rất hữu ích cho cách vệ-sanb.

Nhưng tiếc vì những cây trồng dài theo các nẻo đường đều trồng rộng có một loại cây me, đã không đặng ích lợi chi cho lắm, mà có nhiều khi phải còn có đều hại thêm nữa. Vì đến mùa me có trái, thì con dít thường hay lên leo lên hái trái, rồi ra-trái mà phải làm chuyện hiểm-hại.

Vậy tôi ước ao chớ chỉ mà các quan Hội-dồng Thành-phố lưu tâm trừ nghĩ rồi làm trừu công quan Đốc-lý Châu-thành, xin ngài truyền lệnh cho sở trồng cây, tự hậu nơi các nẻo đường cứ trồng một thứ Cao-su (Hévéas) chừng nào những cây ấy lớn lên rồi thì chẳng những là che mát cho kẻ đi đường mà chổi, chích muỗi nó mà bòn thì cũng thêm đợc một mối lợi cho sở Công-nho trong thành-phố là đường nào! lại cũng khỏi lo những sự hiểm nghèo cho đám con nít rần mắt ấy, vì những trái cây Cao-su, ăn uống chỉ đợc mà chúng nó hông trèo leo phá táng. Mà rồi những dân nghèo hèn trong Châu-thành nầy lại có sở cho chúng nó làm ăn mà bảo dưỡng thể nhĩ, vì chừng ấy chắc sao cũng phải đặng ca-li cho nhiều mà chích muỗi.

Theo như ý ngu của tôi tuận đây, tưởng cũng là một điều ích-quốc lợi dân, thiệt là nhứt cử lưỡng tiện đó, xin các ngài trừ nghĩ thử coi, thoãn như may mà hiệp ý các ngài thì xin các ngài mựa đưng dự dự, tôi lấy làm hân hạnh chẳng cùng.

Chủ-bút

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LÔP

(TRÁI ĐÀT)

Mùi nó thơm tho diệu dàng chẳng có thứ nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trả mà thôi

Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

ĐÀM TIỆC

Cách tiếp đãi

Khi nào thiết yến đãi-đàng, thì phải tiếp khách một cách trọng-hậu, vui-vẻ, tùy theo ngôi thứ mà đãi và cũng phải tùy theo g-a-đạo mình. Vậy nên lễ có thể làm được tiệc trọng thì làm, bằng không đừng làm hay hơn. Chờ rước khách không nhâm thú-thiệp, sai lễ-nghi, thì ra tưởng đối trá, làm mau.

Còn mời khách cũng phải có ý chỉ mới được. Lập ra một yên-diện, nên phải chọn rông là người thân-thiết, yêu-mến, hiệp ý nhau đặng làm khách mình. Nếu có người thù-ghịch nhau, chỉ cho khỏi sanh chuyện không tốt!

Mời ăn yến. — Muốn mời miệng cũng xong, hoặc viết thơ cũng tốt. Chớ nên mời sớm quá, trước chừng 15 ngày ấy là nhiều rồi. Cũng đừng để trễ quá, còn chừng 4 ngày nữa thì nên mời đi. Duy có bạn thân-thiết làm mới mời trễ được, tuy vậy chớ cũng phải cáo lỗi trước.

Mời miệng có ý dễ, chẳng cần phải thủ lễ cho chính. Chớ viết thơ mời, chớ nên thô-lộ, phải giữ phép cho chặc.

Kiểu thơ như vậy:

Kính mời Ông (hay là Bà, Thầy, Cô) đến ngày ... giờ ... đời gót ngọc đến tiệc mà dùng cơm.....

Ký tên:

Như trong tiệc ấy có mời một quan lớn nào hay là một bạn yếu-dầu của người khách thì trong tờ mời cũng nên biên rõ chức-phận quan ấy hay là biệt-tên người bằng-hữu ấy. Hoặc viết như vậy:

..... đến tiệc mà dự tiệc cùng quan

.....; khi nào anh-em thường chơi hội cũng nhau, trong thiệp-mời chẳng cần phải dùng lời khiêm-từ. Viết như sau đây cũng tốt:

Đến ngày.... giờ.... Qua có dịp một tiệc, vậy em có vui lòng mà đến cùng qua chăng?

Khách được thiệp-mời phải lập-tức hồi âm, hoặc chịu đi, hoặc không. Nếu chẳng có việc chi đại-sự thì chớ nên từ, mà hồi từ thì phải nói vì sao mà từ, và cáo lỗi, nói rằng mình rất tiếc vì có sự trắc-trở làm cho mình mất hết một cuộc vui.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-PHÁT-VĂN.

東洋時事

ĐÔNG-DU-ÔNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy từ \$95 tới \$100.

Kho nhà-nước.....	41.55
Hàng Đông-dương.....	4 55
Hongkong Shanghai.....	4 55
Chartered Bank.....	4 55
Banque Industrielle de Chine	4 55

Bạc kỳ

Đường xe-lửa Hà-nội, Hải-phòng. — Kỳ xưa Hân-quân có nói rằng xe-lửa Hà-nội đi Hải-phòng bị thủy-tai mà phải ngưng lại. Đường xe-lửa nay mới sửa xong, vậy nên kể từ ngày 31 Août thì xe-lửa ấy đã khởi chạy lại như thường.

Bờ đê. — Bị nước-lục, có nhiều chỗ bờ phải lở, mà lở thì phải bồi. Tại tỉnh Bắc-ninh bồi mấy nơi lở xong rồi, hai tỉnh Hưng-yên và Phú-yên nay đặng lo bồi bờ, tường khi ít lâu cũng hườn thành. Nhiều nơi nước đục, nông-phu đặng lo cấy cấy.

Loạn (Thái-nguyên). — Đêm 30 rạng mặt 31 Août, tại khâm Thái-nguyên dân dậy lên phá khâm. Họ làm đầu giết quan cai-khâm là ông Noel và các viên-chức tại đó-lao rồi phá khâm trao khí-giải cho tù-nhưu kéo đi đình phủ. Linh Pháp trí

sáng liên-thình nơi đồn-quân và tại kho bạc đánh cầm chừng mà đợi cứu-binh. Chiều bữa 31 thì xe hơi chở đến 100 súng tay và súng liên-thình.

Tin truyền rằng loạn ấy bởi nhiều tà cả tuổi mưu cho mấy người ham quyền dầy lên. Nhờ cố quan năm Berger cai-quản binh Langsa nên mới dẹp xong mối loạn. Nay linh Thái-nguyên đặng bình yên như cũ.

NAM-KY

Cholon

Lời nọ mượn bị bà Thủy dòi. — Hôm 10 tây này có một bà-già đến cây qua Trường-tòa 5... ở Chợ-lớn đi dòi giùm 20 đồng bạc nợ. Quan Trường-tòa hộc xe-hơi xuống Cầu-an-hạ. Chạy một hồi gặp một cái rạch, phải xuống xe dựng còi thuyền. Sẵn chiếc ghe-lương, bà-già mời quan Trường-tòa bước xuống. Quan ấy đợc-đặc hồi lâu, rồi xuống ghe. Bạn gay chéo, ghe nhẹ tách.

Ra đi một lúc, bà-già nghe một cái đùng, ngo lại thì thấy quan Trường-tòa ôm cặp đi kiếm bà Thủy. Lúc ổn-hốt quan Trường-tòa vợ bày nhâm một cái rẽ cây niều chắc cứng đó. Nhờ có tên chèo ghe vớt quan Trường-tòa lên bờ. Nông-nđi ấy mà người không rời cái cặp của người. Lên được đất liền, người cỡi bắt quần áo ra trải phơi, khô rồi mới sửa soạn đi dòi nợ. Chuyện nầy ăn tiền công mới đáng !!!

Bồ mẹ mi! Mi ăn cắp bồ tao! — Khách-trú Phó-Dong, chủ tiệm Thạch-lịch, đường Mythe mắt bao-bổ hoái, mỗi bữa mỗi cần nhân, tiền na tiểu má ó. Mới rồi đây ché chẳng gặp được Phó-Hách và Phó-Tang là người đồng tông, đường đạo bao-bổ, máng bắt giải lên Tòa-tố. Bồ mẹ mi, mi ăn-cắp bồ tao há!

Tử thính-cần. — Xạp dách cô Thôn-dành, tá thính-cần tại đường Quảng-dông hồi 12 giờ rưỡi trưa bữa 8 tây. Có người mạch, linh rình bắt, đũ tang tích, chớp ché chứa. Hò, xô khâm là!

Đền ơn ngũ đậu. — Phạm-thị-Hoa, 30 tuổi ở Bên-lực lên Chợ-lớn chơi, ghé nhà bà-ngoại. Đêm 5 rạng mặt 6 tây này có một người đờn-bà lạ mặt đến xin ngũ đậu. Thị-Hoa có tánh hay thương người sày chơn lờ bước, bèn cho ở. Sáng ra Thị-Hoa thức giấc thì người đờn-bà ấy biên đi đầu mắt, lại biên luôn một chiếc vàng và 2 đồng bạc. Ai ôi! Cái chửa hại là đường bao! Chửa cò-bạc bị linh-bất, chửa người ta bị ăn-trộm. Đờn chửa có lẽ tốt hơn, đôi này ngay gian rất khó phân biệt.

Muôn bận áo xanh. — Chắc là Dương-vân-Hoai và Nguyễn-vân-Lâm ham bận áo xanh lắm cho nên mới ăn-ráp chám. Chủ bắt được giải lên Tòa mà chờ án.

Mày người ăn-cắp màu chàm. Đẻ coi luật nước xứ làm sao đây?

Chẳng cần Tòa xử cũng biết án làm sao nữa. Tòa sẽ nói: Muốn áo xanh, thôi thì cho áo xanh! Bận ít tháng chơi.

THỜI-THÈ TẠO ANH HÙNG KỶ

ĐỆ NHỨT PHI-CÔNG

GHI-NƠ-ME Tiểu truyện

(Tiếp theo)

Đến 12 tuổi, Ghi-nơ-me nhập trường Đại-học-Từ đây tái-bộ của người càng ngày càng rõ thêm. Chúng bạn thấy đều sắc, mỗi năm phải nương phần-thưởng nhứt lại cho người. Mà người chẳng phải chuyên-môn có một môn, khoa nào người học cũng hay, cũng mau giỏi. Tánh người tốt-sắc mà lại trí rộng nữa, cho nên người thường hay điếu-cột pha-lững cùng đồng song.

Người cũng có hoa-tay lạ, bất kỳ máy-móc nào xem qua rồi thì hiểu sự mầu-nhiệm liền, tháo ra rồi ráp lại như chơi. Bởi vậy, gặp lúc bãi trường, người vui có một việc làm tàu, bẻ, xe, cộ, cho chạy bằng máy hơi hay là máy điện-khí. Người làm nên nhiều cái cơ-xảo vô cùng, ai thấy

cũng khen; trong nhà chẳng cần phải sắm đồ chơi, hai chị người đều dùng đồ của người làm ra.

Ngày nọ, tại trường Đại-học Stanislas nơi người đợc-mua-men trận bát, vậy vùng trường văn, thình-linh có một cái phi-thoàn hay phớt qua, rồi đảo qua đảo lại ngay trên nóc trường đường như rỗng bay lơ-lửng, làm cho Gui-nơ-me đặc chí vô hồi, người hám-bỏ, thề quyết rằng: « Ta sẽ trở nên một vị phi-công ». Từ ấy người chẳng còn vọng tưởng đều chi khác nữa, chỉ làm máy bay mà thôi. Hồi lúc đó chơi qua tới lúc dở thiệt. Năm người đợc 15 tuổi, người sản dịp nghỉ học sang qua thành Côt-bô-ly-ơ (Corbeaullieu) người theo một vị phi-công ngồi phi-thoàn mà bay liên giữa không-trung. Ấy là điếm can-đãm.

Qua 17 tuổi, người thi đỗ Tú-tài Văn-chương và Bát-học. Chẳng người mới chuyên lo trao-đổi Toán-pháp chớ ngày thi vào học trường Bá-nghệ (Polytechnique). Nhưng mà lúc đấy, trong mình người chẳng đợc tráng-khiến cho lắm, nên phải tạm ngưng việc học hồi.

Đợc đầu tháng 7 năm 1914, người qua thăm By-a-Tích (Biarritz) thăm cha, bỗng chợt nghe tin giặc. Tinh báo quốc rộ rầm, người quyết một lòng nhập-cổ quân-tinh-nguyên. Đã năm phen người đợc đầu-quân mà vì tướng mông-mảnh nên năm phen đều hỏng. Dương ấy há chẳng rùng chí anh-hùng sao? Song cũng may cho Trời chưa lập kế hiền-tài, khiến cho có người dùng đến. Người dùng Gui-nơ-me ấy là quan Đốc-học trường Bô (Pau) chịu lãnh chàng về cho học làm máy. Người mừng quinh vì như thế mới còn trông ra trận đợc. Trí-y người đợc ấy, nên đầu cực-nhoc thể nào, người cũng vui-vẻ luôn, chẳng một giờ-phát nào thối chí. Thành-thực các máy móc rồi, lại xin theo cơ phi-công. Cũng may cho đờn người đợc nhá-nước chặp. Người phải ứng-thí, đặc cứ rồi mới đợc vào trường phi-công tại A-huot (Avord) mà học-tập. Người nhập trường rồi, thì tỏ lòng gan-dạ phi thường làm cho bạn đồng-song nể mặt. Bất cần

những bạn hay mưa dáo, hề người muốn bay thì bay, muốn hạ thì hạ. Ngày 26 avril 1915 người đợc cấp-bằng, nhưng mà người làm nhiều việc ghê-gớm, nháo-lộn nhiều cái lạ thường làm cho ai này tưởng là chàng điên-cuồng chớ không phải là can-đãm, thiêu chết nữa chẳng bị hỏng trường.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-PHÁT-VĂN.

Giấy LE NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

RỒNG LẦY NƯỚC

Trong báo Nông-cô Min-đam ngày 30 Août 1917, có một vị khán-quan tả cuộc rồng bạch và rồng mung lầy nước tại tỉnh Bắc-liêu, hỏi rồng là gì, có hay không, và ước ao cho rõ căn nguyên cái hiện tượng ấy đặng giải-nghi cho những đồng-bào chưa có học-thức.

Ấy vậy, cũng khá khen vị khán-quan ấy, tuy chưa học văn theo lối văn-minh Thái-Tây, song cũng có chí cách-vật trí-tri. Nếu mỗi người đều làm như thế; nào lo chỉ dân ta không tấn-hóa. Tôi xin lấy sự học-thức theo Thái-Tây mà cắt nghĩa rồng nước ra sau này:

Nhiều khi trong lúc mưa giông, mình ngó mông ra ngoài đồng rộng hay là ra biển, liền thấy xa xa ở trên mây một vật đen hình tròn dái giống như voi voi to cả thông xuống đến mặt nước hay là đến mặt đất; vật ấy ưỡng ẹo xây-vàng đi tới, nước gượng theo dưới chơn dứa dứa lên cao tràn xung quanh. Có khi vật ấy xây vãng đi khỏi cái nhân lực của mình, có khi giống mưa áo đến lìm cho mình không thấy nữa, và cũng có khi rút lên trở lên mây đi mất. Vật ấy có lực rút mạnh, hề nó đi qua biển qua sông, thì nó rút nước lên cao làm chìm thuyền tàu ở ngay đàng

nó đi, nó đi đến thì liền có cơn chớp giáng mưa thêm nữa. Nếu có đi qua động ruộng thành thị, thì nó xô nhỏ cỏ cây, làm sập nhà, giáng rớt lên trên không những cây có người gác đêm quăm xa một vài ngàn thước.

Thuở nay nhiều người Annam ta thấy cái hiện tượng kỳ, cái vòi to cả ấy, thì tưởng chắc là rồng lấy nước làm mưa. Tưởng như thế thiệt là sai. Rồng là một vật người ta gọi là vật tượng hình dạng trên giấy vẽ cho trẻ con mê. Tự cổ chí kim không hề có vật chỉ gọi là rồng. Nghi lại đâu còn nhiều người tin sai như thế, song chẳng khá trách, bởi vì người Annam ta ít học thức, không cách vật trí trí, cứ nói theo lời học của nhà chửa đấm thềm trong trí khôn, cả tin sự dị-đàn, tin chắc trên mây có rồng phụ-thần, tinh cả hóa rồng, vân vân; bởi vậy cho nên, kể thấy trong trời đất có cái hiện tượng dị thường thì nhận là quyền lực của quái thần, rồi không suy xét cho tới cái chọn lý.

Cái hiện tượng mà thiên hạ gọi là rồng lấy nước ấy là một luồng gió trốt to sức mạnh gồm ghê. Khi nào mưa giông lớn, nhiều ngọn gió thổi mạnh hiệp lại xô-lộn giông mây rút nước xây-vàng, thì tức nhiên hiện tượng ra một luồng gió trốt to. Tiếng Langsa gọi gió trốt ấy là trombe hay là typhon. Chữ china gọi là cu-phong hay là triển-phong. Khi nào cái triển-phong xây vãng châu vì rộng xa thì tiếng Langsa gọi là cyclone. Hễ có triển-phong thì có bão lụt, triển-phong rút nước hiện dấu trông lên bờ, làm chìm tàu thuyền, làm tang nát cỏ cây, xô sập nhà cửa, lụt ngập bờ cõi. Ấy là một cái thiên tai.

Tại biển cả Atlantique, gần chòm sao Antilles hay phát ra triển-phong đi ngang biển Ấn Độ, năm ngày tới bờ phía tây Europe (Áo-châu). Tại biển Ấn-độ-dương (Océan Indien), China-hải (Mer de Chine) và Thái-bình-dương; qua mùa giông mưa thường hay có triển-phong phát lên làm hại nhân dân. Nhất là xứ Nhật-bản, xứ Bắc-kỳ thường bị thiên tai kỳ.

Như vậy ta đã thấy được cái hướng triển-phong đi tới và cái động lực của nó, vậy

khi nó phát lên, thì có các thiên-vân-dải bắt tin cho các xứ hay động cho thuyền tàu biết hướng mà tránh.

Năm 1891, triển-phong đi ngang châu-thành Chợ-lớn làm chìm thuyền sập nhà. Năm 1904, triển-phong to ngoài China-hải đi vào Nam-kỳ phá hại tang tành tỉnh Gò-công, Mytho, Bần-tre, Cholon. Năm 1914, xứ Trung-kỳ bị triển-phong làm bão lụt hư hại nhiều.

Trên địa-cầu có mấy thứ thiên tai cả hại hơn vật, xin kể ra đây: 1° lửa cháy; 2° nước lụt; 3° hòa-diêm-sơn dầy; 4° cá-phong, triển-phong; 5° nhiệt-phong tại Sa-mạt Sahara (Sahara); 6° mối khi nổ cháy (explosion de grisou); 7° băng sơn trôi biển, nước lạnh đặt làm núi trôi biển, (iceberg); 8° địa-chấn, đất dầy sụp, và 9° tuyết trên núi lở nhào xuống (Avalanche).

Muốn biết rõ cái nguyên-ly các thiên-tai kỳ và muốn hiểu các cái hiện tượng và các dấu của Tọa-hóa cho con người động hiểu, xin hãy xem sách Langsa như là Sciences physiques et naturelles (vật lý học và hết vật học), như là Astronomie (thiên văn học) và géographie (địa lý học).

HỒ-NUY-KIỆM.

BÁN TÀU HƠI

(CANOT AUTOMOBILE)

Định giá là 2.000 đồng

Có một chiếc tàu hơi (Canot automobile) kiểu doris còn mới tốt, đóng bằng cây gia-tỳ, dài 6 thước 7 tấc, máy mô-tơ (moteur Peugeot 12 H.P.) trong khoang tàu sắp đặt coi rất đẹp; có máy chạy đèn hơi (Acétylène), có huân (dài 3 thước, ngắn 2 thước 4 tấc), và có ghế chạy dài theo 2 bên bờ, trên ghế có lót đệm, ngồi được 12 người. Hễ thăm hạ tàu (từ lượng tới mặt nước) được 4 tấc, chạy 7 nơ (nơ-dô).

Định giá bán là hai ngàn đồng. Sẽ gửi hình-chụp tàu xây cho những người muốn hỏi động coi cho rõ mà mua. Xin đi nơi quán nhứt-bộ Nông-cổ Min-dâm, hoặc viết thư hoặc điện nghị.

自由演壇

TỰ DO DIỄN ĐÀN

Saigon, le 6 Septembre 1917.

Mon cher Monsieur Nguyễn-chánh-Sát,

Đôi lời thăm ông động bình an, sạp xin ông vui lòng ấn hành bài này trong báo chương của ông, tôi rất cảm ơn.

Đáp từ bài «Vài lời phân giải với Lê Đào nhị-vị Tiên-sanh».

Tôi xem báo Nam-Trung, số 21, ngày 4 Septembre, thấy bài của ông Đạt-Dần tiên sanh thì luận bài đáp từ của tôi và của ông Đào đã có ấn hành trong báo Nam-Trung và Nông-Cổ trong tháng rồi đây.

Xét vì cuộc tranh luận ấy không có ích lợi chi cho đời, bất quá là dùng cường từ đoạt lý mà đối đáp với nhau cho vui đó mà thôi.

Bởi thế nên khi ông Nguyễn-tử-Thức làm bài «Tài bình từ sắc», nếu lấy chánh lý mà xét suy, thì cũng còn có chỗ phần đối, song nghĩ vì không ích chi, nên tôi chẳng lưu tâm, nguyên để trống chỗ trong báo chương cho các đấng cao minh đàm luận việc canh nông thương cử mà phụ ích cho đời thì hay hơn. (xử thế tam tư chung hữu ích, nhưng hơn như trước bất vi ngộ).

Đến nay thấy trong bài «Vài lời phân giải», lời ông Đạt-Dần rất nên tự phụ, ý mình mang phước châu cơ, hẳn không nứt thủng, nên ông mới thì hai tôi là cục lùm chum.

Tội nghiệp quá, nào tôi mô giám khoe khoan với ông là người thông tri thì vụ, kiến thức cơ quan, bất dĩ là ực lộng tôi thì tôi phải đáp từ cho rành bực bực đó mà thôi.

Từ ấy những nay, nào ông thấy tôi còn nói chi trong báo chương mà tức phạm đến ông chẳng???

Ông Đào tiên tạc ông, ông tiên tạc ông Đào thì đã đành, chứ tôi vô can, sao ông còn cặp tôi vô mà thì tôi là cục lùm chum.

Thiệt tôi thăm tạc ông, ông đã khai rằng tuổi ông trên nhị-thuận (trên sáu mươi) đáng gì trẻ em có nói đầu chỉ thất lễ, ông lấy chữ khoan nhơn đại độ mà dung thứ mới phải là nhị-thuận chứ, có đầu ông Đào nói chơi có một chút mà ông nó khí xung thiên lại gì nó đến tôi nữa, như thế thì chừa ắc ông là nhị-thuận, mà cũng chưa chắc tên ông là Đạt-Dần!!!

Chớ chỉ tuổi tạc cao, kiến thức nhiều như ông vậy, nên đem chỗ học-thức phổ hóa ra mà luận v ọc hữu ích cho đời thì lấy làm may mắn cho Nam-trung ta lắm, có đầu lại khu khu, nhả hết văn chương châu ngọc mà luận ra hai cục lùm chum, há chẳng ồng ru??

Văn-chương mà luận vào chỗ ấy thì có khác chi là phần thối!!!

Ông có chỗ ăn học nhiều, mọi việc sảo thông, xin ông làm ơn cho đoán hậu vận, luận cuộc hưng hiệp mua lúa mà buôn chung, hoặc lập bảng lập lộ, làm đồ nhứt đặng, vào, và là làm bán chài, nấu Savon, vào, vào, thì rất hữu ích cho quê véc làm đó.

Thôi từ đây về sau, tôi xin cáo thối, để mặt ông nói chi tự ý, tôi không đáp từ nữa.

Lê-trai-Phú.

HÀI ĐÀM

Mít là một vị ở chốn rẫy quê, ngày kia lên tới Sài-gon hèn thủ đi khắp các nẻo đường mà dạo xem phường phố, phần thì lấy chơi người, phần thì Saigon là chỗ phồn-ha có-tội, Mít ta lấy làm khoái chí vô cùng, những mừng xem ngó từ trong thình lình vùng gặp Xoài là người có hủ, hai đàng mừng rỡ chào hỏi lẫn xúng, rồi việc bằng buyến áo chỉ một hồi, Mít lên hỏi Xoài rằng: Anh ở trên rẫy làm việc đã lâu, có khi anh thạo hết mấy nhà buôn hèn bé!

— Cháu mấy khéo hỏi là không? Ấy là sự cố nhiên, hễ ở đâu thì quen đó, là chi mà phải hỏi.

— Anh hãy hay tránh rẫy dữ bợ! Người ta quê mùa không biết mà hỏi, véc chi mà làm họ gậy dữ vậy?

— Thấy cháu mấy hỏi chương mà nói vậy, chớ lấy với cháu mấy mà ăn lộc thực gì?

— Anh không gậy, đều sản si chút đỉnh gì đó. — Thôi đi bác, đừng giận, làm ơn chỉ giùm các chỗ cho tôi mua ít món dùng.

— Cháu muốn mua đồ gì?

— Thì những đồ dùng thường vậy mà! — Khó biết gì, vậy mà cháu mấy ở dưới có mua một hai thứ Nhứt-báo nào chẳng?

— Nào tôi có biết đâu mà mua.

— Ôi! Cháu mấy thiệt lười quá, hèn chi, phải mà; vậy sẵn đây tôi dắt cháu mấy đi lại đường Hamelin mua một năm Nhứt-báo Nông-cổ Min-dâm mà coi, trong ấy có đủ lời rao của các nhà buôn, cháu mấy muốn cần dùng vật chi thì cứ coi theo lời rao trong ấy rồi hỏi thợ đến hãng mà mua để quá. Vậy để tôi kể sơ trước ít chỗ cho cháu mấy nghe, này: Như muốn mua rượu Tây thì mua thứ rượu Sâm-banh Marquis de Bergey, hoặc Cognac Dejean, muốn hút giấy cho thơm thì cứ hỏi giấy Le-ni muốn hút thuốc cho ngon thì mua thứ thuốc Cà-lôp (globe) thuốc hiệu Hoàng-đồng (cigarettes Copon) mấy thứ nói trên đây tại hãng Denis Frères có trữ.

Còn nữa có bình mà muốn uống thuốc Tây, mà thuốc hào chế cho được tinh anh thì có tiệm ông Renoux, tiết thuốc của người là thuốc thượng hảo rất có thình danh khắp cõi Đông-Dương này.

Muốn kiếm chỗ nghỉ ngơi cho sạch sẽ mát mẻ và rộng rãi khoan khoái, thì có đầu hơn Nam-việt Khách-lưu (Hôtel de France) vì chỗ ấy là nhà cũ của người Langsa, nên sạch sẽ lắm, nay người An-nam quân lý, dọn dẹp lại kỹ càng, có đủ thứ cơm Tây, cơm Nam, muốn thứ nào tùy thích, người chủ lại là người nhà đạm ôn hòa, cách đãi khách rất nên tế nhị.

Còn như muốn in vật chi, hay là đóng sách chi, thì có nhà in J. Việt, và nhà in của cô Huỳnh-kim Đan, công việc làm đã khéo mà lại mau, mình muốn rồi giờ nào cũng có. — Chỉ như muốn

đem đi quặp, thì có tiệm Nguyễn-hữu-Sanh ở tại Cầu-Ông-lãnh, may đi khéo lại mau, thợ Bắc-thợ Nam, hãng Tây hãng Tàu đủ thứ. — Dầu lửa mà muốn cho được thứ ít khói ít hao, thì dầu Huệ-kỳ

hãng Standard là dầu thượng hạng. — Muốn uống thuốc hắc mà hợp chế kỹ-càng, và đủ thứ hườn tán cao đạ, thì thuốc của Nhị-thiên-Đường ở Chợ-lớn, danh văn khắp cả sáu châu còn mấy ông già bà cả, chừng quá vậy

đi rồi, thì có đồ âm-cộng cần ốc của thầy Huỳnh-trí-Phú (Cholon), ôi thời khéo là khéo, kiểu chế coi rất đẹp theo thời buổi văn-minh này; những người coi hạt tiền tiền mà dùng dặng đồ đó thì là khoái thế ma!

Thôi, không có hơi đâu mà kể cho hết, tôi nói tạc một đầu cho cháu mấy nghe, vậy thì cháu mấy liều tốn năm mười đồng bạc, đem mà mua phứt hai thứ Nhứt-báo là Nam-Trung nhứt-báo với Nông-cổ Min-dâm mà coi thì xong hơ, trong ấy đã có nhiều chuyện đạm luận rất hay, lại có đủ các lời rao, muốn mua giống chi thì coi theo đó mà mua mặc sức.

— Vậy sao? Ngộ há! tôi cũng nghe lời anh, đi mua hết cả hai thứ Báo xem chơi cho tiêu khiển. Thôi, tôi xin kiếu anh nhé.

KY-XUYEN-TU.

Rượu Sâm-banh hiệu MARQUIS DE BERGEY là rượu nhứt hảo hạng.

THỜI HẢI

Sở Hội Tượng-lê

Ngày nọ mà tháng Mết đặc nó đi dạo đường Catinat chơi. Đến tiệm kia thấy có đề hàn rao bán giấy số hội Tượng-lê, mà tháng Mết bèn mua một số một đôn học. Tháng Mết hỏi: Mả mua giấy gì đó, mả?

Thì má nó các-ghĩa rằng: Giấy này kêu bằng giấy số hộ Tương-tử, đến ngày 11 Novembre tới đây sẽ xđ. Như mình có phước trúng độc-đắc, được 5 ngàn đồng bạc thì má sẽ gọi con vào trường Ta-bê cho con học; còn như phước nhỏ trúng chừng 1 trăm đồng thì má sẽ sắm quần hàng áo lụa đặng Tết con bận. Thằng Mết ngắm-ngẫm hồi lâu rồi nói:

— Thôi má, đừng thêm trúng độc đắc, má.
— Sao vậy con?
— Đi học... buồn. Quần áo... tốt.

Cũng là Thơ

Má thằng Hóc gặp má thằng Hóc.
— Dữ hòng! Xưa rày mới gặp. Sao chị không lều nhà tôi chơi?
— Ôi! Con cái lòng-thông lều thên, đi đũa cho được. Một ngày chỉ tôi, lo cho đũa này đũa kia không hay rồi, một lúc đũa này: Má! một lúc đũa kia: Má! rứa trời chết! Em xưa rày khá không? Thằng nó có làm gì không?
— Ý! Chị không hay sao? Bây-giờ ở nhà tôi khá quá! Thơ từ gì của ai, của ai, biết hết. Nhờ vậy chớ không, làm sao được chị?

— Chá! Vậy sao? Cơ khổ tao không hay một đũa. Nói vậy bây-giờ nó chẳng là đặt sách vở nhiều lắm. Thằng học mau đứ há! Má nó có viết nhứt-trinh không? nghe nói viết nhứt-trinh khá, má.
— Không má! Tôi nói là nói thơ của người ta gọi cá! Ở nhà tôi nó mới được làm cai-lân, đi đi thơ và trát hóm đầu năm này.
— À, tưởng đầu ông thánh mách báo.

Khen tài viết Báo

Một vị khán-quan nhứt-trinh, ngày kia gặp một người anh em bạn. Giở nón giết tay bông-xua, bạn mới hỏi:
— À! Phải đi-đơn đặt báo... trong báo... đó không?
— Phải, má sao? Đặt vậy được không?
— Ô, đọc nghe vẫn đeo túi rớt, hay quá! Má dám đọc tới hai ba lần, vậy má còn chưa...
— Chưa vừa ý sao? Hay là toa muốn

học thuộc lòng? Hay ho gì, thứ...
— Không, phải đi-đơn! Muốn đọc thêm vài lần nữa coi thử có... hiểu được không má!!!
TÂN-TRUẬT-VĂN

Cung tụng Lương-y

Bach-giá le 16 Août 1917.
Kính thăm ông chủ tiệm Nại-thiên-Đường đặng vạn sự bằng an.
Hôm sáng trước tôi có gởi mua tại tiệm ông nhiều món thuốc: duy có thuốc Kim-sắc bổ-buôn, tôi dùng theo cách dạy trong nhãn hiệu thì trị bệnh bình tôi mười phần trọn được mười. Tôi lấy làm vui vô cùng vì tôi đã uống nhiều thứ thuốc bực mà bệnh tôi càng thêm thì có, chớ sự giảm bớt không ngờ. Ấy vậy, tôi mau mau viết ít hàng cảm tạ ơn ông có công bả chế-thuốc ấy rất hiệu nghiệm.

Sáng dịp này tôi kính xin ông làm ơn gởi cho tôi hai ve nữa giá là 4\$00.
Gởi theo nhà thơ contre remboursement
Nay kính
TRẦN-NHĨA-SĨ, Hội-đồng.
Rach-gia.

Thề tình khản lãnh noán Nhon diện trực cao đê

Tô-Tân là người có danh trong đời Chiến-quốc, học trò Quí-cốc tiên-sanh, có tài du thuyết.
Khi trở về Lạc-dương là quê nhà, tình ruột da liệc-quốc, nên mới xin cha mẹ cho mình biến mái giá tài động làm của tư phí.
Nào cha, mẹ, vợ và chị dâu, thấy đều cín trở mà nói rằng: Quí-tử (tên Tô-Tân) không ưa việc cày bừa, thì phải tính cuộc thương mại, hầu kiếm lợi ít nhiều mà độ nợ, chẳng hay hơn là đi khoa ba tít lười, mà mong tìm cho được chữ công danh phú quý, thoản như việc chẳng vừa lòng, bõ chỉ há cệp?
Song Tô-Tân đã quyết chí, khờ dại cín ngân, mới bán hết sự nghiệp, lấy tiền

chế y phục, sắm ngựa xe hầu bệ; đi du lịch các nơi, dạo xem sơn xuyên hình thế, nhưn vật, phong cảnh, các chỗ yếu hiểm, thấy thấy sảo thông. Bấy chừ người mới yết kiến các vua trong liệc-quốc. Đến đâu cũng đem hết khoa ngôn-ngữ và chỗ kiến-thức lợi hại, mà bày vẽ. Nào là chước cường binh phú quốc, nào là mưu thâm phục lân ban, nào là kế tảo đở Bá-nhiệp. Song thời vận chưa đạt, tuy là mưu nhiệm chước mưu, ngôn-ngữ vẫn đáp như lưu mà các vua chẳng ai thính tưng, chẳng ai nạp dụng.
Đáo đê, tiền trong túi vẫn hao, ngựa xe hầu bệ đều bán sạch, quần áo tả tơi, kể vô số xuất. Mới lần hồi trở lại quê xưa. Khi bước vào cửa, cha mẹ thấy ông kiển công, lang bối, bèn rầy la, vợ đương ngồi dệt vải, chẳng thèm bước xuống mà hỏi hang, chị dâu lại ngó ngang ngó ngựa!!!
Tô-Tân đói quá, mới năng nỉ với chị dâu, xin cho một bữa cơm. Chị dâu không cho, lại nói không có củi mà nấu.
Tô-Tân ứa nước mắt, mới than rằng: bị chừ nghèo mà cha mẹ chẳng nhìn mình là con, vợ lại chẳng tưởng tình mình là chồng, chị dâu cũng không vì tình mình là em, thiệt là rất thảm.

Cho hay:

Tình đời nhều rảo mí,
Phủ quí thấy yêu vì,
Dầu lạ lòng cho máy,
Ruột thật tưởng khôn bí.

Nghèo khổ gặp vận suy,
Xa gần đều hủ thý,
Bàn nhơn chẳng nói chỉ,
Bà con cũng không nghĩ.

Đến sau Tô-Tân đạt vận rồi; được liệc-quốc phong cho chức Tương-quốc. Lúc vinh quí, tiền hô hậu ủng, nghi trượng chẳng khác một vị vương hầu, bạc vàng gồm nhiều chẳng biết mấy xe. Khi đi qua các châu-quận, các quan địa phương đều nghinh tiếp bên đường. Vinh diệu biết mấy!
Chờng đó cha mẹ vợ con anh em và chị dâu, đều dắc nhau ra khỏi nhà mà đón rước.

TUỶ KIỀU GIẢI NGHĨA

Kiều còn ngo-ngân biết gì.
Cứ lời lạy xuống, mụ thì khản ngay:

« Cửa hàng buôn bán cho may,
« Đêm đêm bán thực, ngày ngày
Ngươn-tiền (1)!

« Muốn ngàn người thầy cũng yêu,
« Xôn-xao anh-yên dập-déu trúc-
mai

« Tin nhận vượt (2), lá thơ bài,
« Đưa người cửa trước, rước
người cửa sau!»

Lạ lại nghe chửa biết đâu,
Xôn-tinh ra cũng như máu dờ-
dang.

Lê xong hương-hòa gia-đường,
Tú-bà vác tréo (3) lên giường ngồi
ngay.

Dạy rằng: « Con lạy mẹ đây,
« Lạy rồi thì lạy cậu mầy bên kia.»

Nàng rằng: « Phải bước lưu-ly,
« Phận hèn vang đã tam hạ tiêu-
tinh (4).

« Đều dẫu lạy ền làm anh,
« Nay thờ chẳng biết là danh phận
gì?

« Đủ đều nạp-thái, vu-qui,
« Đã khi chung-chạ, lại khi đứng
ngồi (5).

« Giờ ra thay bạc đổi ngôi,
« Dám xin gởi lại một lời cho mình!

Tô-Tân ngồi trên xe bốn ngựa ngó xuống thấy chị dâu không giám ngó mình, thì cười mà hỏi rằng: Khi xưa chị chẳng chịu cho tôi một bát cơm đồ nghề, ngày nay sao lại cung kính chỉ cho quí lễ vậy??

Chị dâu thưa rằng: Thấy thóc-thóc, làm quan to, vàng bạc lại nhiều, nên tôi kính sợ, không dám ngó!

Tô-Tân nghe qua mới than rằng: Thế tình khản lãnh noán, nhưn diện trực cao đê; ngó kim nhứt nãi tri phú quý bất khả thiếu đê.

Thậm quái tai nhưn tình, cở kim đa xảo trá!!! Nếu lấy xưa mà sánh với nay, tình đời đều một thể. Giàu sang ai chẳng ham, bần khổ ai lại muốn. Song chưa chắc cả thấy người tài-ba trí thức đều được giàu sang cả thấy, vì cũng còn chỗ tài mạng tương đở! Nhưng gương Tô-Tân ngày xưa, Lữ-mông-Chánh thuở nọ.

Thiệt nghĩ đến hai chữ mạng vận mà ngân ngẫm!!

Lúc vận thời chưa đạt, dầu cho có tài thế thế kinh luân cũng khó mà phát tích. Còn đến lúc thời vận thông rồi, thủ phủ quí công danh dị nhưn phần chường. Kla như Vương-Bột đi thăm cha mà gặp chừ công danh. Nọ như Bần-sĩ xưa, đến một ông huyện-lịnh mà than rằng: « Bình sanh vị dắc nhưt báo » há chẳng thương ru??

Nếu ai có lưu tâm mà xét cho cùng, thì chẳng khá khi người, mà cũng chẳng nên ý thế.

Thận chí, thận chí!!!

ĐE-TRÍ-PHÚ

Rượu Cổ-nhạc VIEILLE
EAU-DE-VIE DEJEAN là
một thứ rượu rài
có danh-tiếng hơn bốn
chục năm nay.

NGHĨA XUÔI

Kiều vào thầy thần mây trắng, thấy khách làng chơi thì lấy làm lạ, đứng ngân-ngờ, không mở lời chỉ sớt. Mụ Tú-bà lại bên bàn thờ, lên nhan đèn biểu Kiều thì lạy. Kiều lạ nhà biểu sao hay vậy, cứ việc lạy ngay. Còn Tú-bà thì vái rằng: « Ưng ai, Tô phu-hộ cho nhà tôi buôn may bán đắc, khách lui tới dập-déu, ngày như đêm.

Kiều ngân-ngờ, chẳng biết gì cả, biểu lạy thì cứ việc lạy. Còn mụ Tú-bà thì vái rằng:

« Vái cho cửa hàng tôi buôn may, bán đắc, thiên hạ ngày ngày lui tới như bữa Hết thực, đêm đêm cũng đến như là Ngươn-tiền.

Muôn ngàn người thấy mặt cũng thương yêu làm cho được anh-yên xôn-xao, trúc-mai dập-déu.

Tin nhận vượt đến, thơ lá đem đến luôn luôn. Vừa đưa người cửa trước, liền ra cửa sau rước người khác.»

Kiều nghe lạ tai song chưa biết gì đâu! xem tình-bình thì cũng như máu dờ-dang mà không chắc.

Xong lễ hương-hòa, gia-đường, rồi thì Tú-bà bước ngay lên giường ngồi vái tréo.

Rồi dạy rằng: « Con lạy mẹ đây, rồi qua lạy cậu mầy ngồi bên kia đó.»

Nàng Kiều thưa rằng: « Nay tôi phải bước lưu-ly, vì phận hèn mọn đã cam bẻ làm tiêu-tinh cho họ Mã rồi.

Nay sao lại cở cái chuyện lạy ền làm anh nữa, cho nên phận này thơ chẳng biết danh-phận gì mà phải kêu cậu vậy?

Thì nạp-thái, vu-qui đủ rồi, đã nhiều phen khi thì chung-chạ, khi thì đứng ngồi rồi.

Sao bây giờ lại ra việc thay bạc, đổi ngôi như vậy, cho nên tôi dám xin hỏi một lời cho minh-bạch.»

Kiểu nghe nói trái tai, khớp-nếp hỏi rằng: « Tôi vẫn biết tôi phải bước lư-ly, lao-lai đến đây, đầu đũa bày dĩa sanh chuyên. Song nghĩ vì nhà phải cuộc chẳng may, đã cam phận làm tiểu-tính cho người rồi. Nay sao có chuyện kỳ-quái, cái xin một lời han-hỏi. Chẳng cùng tôi cưỡi-bò đi rồi, nấp-thái vu-quai đã cuộc; chẳng cùng tôi làm-lúc đứng-ngồi, nhiều khi chùng-ê, nay sao lại bước cho tôi phải kêu chàng hằng Cựu? Hay là chàng có chức phận chi chăng? Tôi còn thơ ngây nhỏ-dại không rõ đầu này, cái xin bề trên vui lòng dạy bảo lại cho minh-bạch. »

DIỄN TỊCH

(1) Han-thực. — Lê Han-thực nhậm ngày mồng ba, tháng ba (Thanh-minh). Người bên Tàu gặp lễ bái người bu bửa, vì ngày ấy Giải-tố-Suy bị đốt chết, mà Tô-Suy là công-thần, nên ngày ấy cấm lửa là có ý để nhớ người.

Nguồn-tiêu. — Lê Nguồn-tiêu nhậm ngày rằm tháng giêng. Đêm ấy thường người Tàu hay đốt đèn chơi (huê-đăng). Vậy thì phải nói: Đêm đêm Nguồn-tiêu

ngày ngày Han-thực mới trông cho. Tục ngữ: *Triều-triều Han-thực đạ-đạ Nguồn-tiêu*. Song chỗ này, ông Nguyễn-Du ép nghĩa đặng lầy vầy, nếu muốn nói rõ ra thì phải thêm câu, mà thêm câu thì dài lểm. Câu này nghĩa là: Thiên-hạ đồng đảo như người đi chơi tiết Han-thực, lễ Nguồn-tiêu vậy.

(4) Tin nhận vượt. — Có câu: *Nhận-tà vượt chi, thì-diệp-tiền-trần*. Nghĩa: Tin nhận vượt đến, thơ là đưa tới.

(5) Vết tròn. — Là *trên chơn, ngời trên mây*. Có lẽ đọc là *vết nóc*. Trong Kiều của T.-v.-Ký thì đọc *đủ nhọc*, giải rằng: Xách cái nệm trải mà khăn, đem lên giường mà ngồi.

(4) Tiêu-tinh. — Cái sao nhỏ, chỉ là vệt bé.

(5) Trong Kiều chữ có câu: « *Ngà giữ thà đồng miên, đồng túc, hà hựu bài tha?* » Lời này là lời của Tây-Kiều nói với Tô-bà: Tôi cũng chẳng đã ăn năm rồi, sao lại phải lạy chàng?

(Sau sẽ tiếp theo)

THƯƠNG-MINH-BIỆN.

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de SOULAC
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột hay là xà-bông.

TIỆM HIỆU THAI-BÌNH

ở TẠI ĐƯỜNG COLONEL BOUTONNET SỐ 136
Ngang nhà giấy xe lửa Mỹ-tho và Bình-hòa
SAIGON

Tiệm tôi có bán đủ thứ hàng Tàu và hàng Bắc, cầm-châu, cưa-xá, lược-lông, vẩy, nơ, xuyên, lỉnh, vẩy vẩy, có đủ thứ rượu Tây, bán sỉ và bán lẻ. Có đủ thứ bánh hộp, đồ hộp và đồ gia vi, thuốc hút và y-được Langsa.

Liệt vị Tôn-bành cùng quý-khách trước khi lên xe, xin ghé lại tiệm tôi, hoặc dùng rượu giải lao, hoặc dùng café hay là điêm-tâm mà chờ xe chạy, tôi đã sẵn sẵn chỗ ăn chỗ ngồi rất nên tình khieết, xin đồng-bành chiếu cố, tôi cảm bội chẳng cùng.

MAI-VĂN-LUỘC.

清 NGUYEN-VAN-MIT 香
110, Rue d'Adran, 110,
SAIGON

Kính cáo cùng chư quý-hữu đặng rõ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhất hạng, tại tiệm tôi có một người làm giấy hàn nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin quý hữu đối gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho đồng-bành. Xin quý-hữu vui lòng đến xem thì rõ.

Như quý-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gởi thơ cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.

Thời-sự cảm-nang

Cuốn sách hiệu là *Thời-sự cảm-nang* của quan huyện Nguyễn-văn-Cửa đã in rồi, sách rất hữu ích, nên người đều dùng được. Lục-châu chư quân-tử, vì nào muốn mua, xin gởi thơ cho M. Nguyễn-văn-Cửa, rue Viénot, 52, Saigon (Halle-centrales), giá mỗi cuốn bán tại Saigon là 2.\$50, còn gởi đi xa thì là 2.\$70 tính về tiền số phí gởi theo nhà thơ vì cuốn sách ấy dày lắm, nặng cân, nên gởi phải tốn nhiều tiền.

Có gởi bán lại tiệm:

MM. BUI-QUANG-NHO ở Bentré,

TRẦN-VĂN-TUYÊN ở Vinhlong,

mấy tiệm sách ở Saigon đều có bán.

N. C. M. D.

Anh bầy! anh hút thuốc gì khói thơm quá, coi bộ ngon dữ vậy anh? Hử thành què quá, tao hút thuốc trái đất (Globe) đây chớ thuốc gì mây.

THỦ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly ở đàng-ngoạn)

Xử Lý lỵ-bu
HỒI THỨC NHÌ
(Tiếp theo)

Sau khi học thành-thuộc tiếng nói trong hũn-xê, tôi mới lấy sổ của bọn quan tuần-thành ấy ghi các món đồ trao đổi mình tôi đó, để ra như sau này:

Xét kỹ trong túi áo phía bên hữu của người cao lớn dị thường (như hôn-sỏi), thì thấy có một tấm vải bố dày, vuông-vức vòm bằng tấm khảm lót trong cung của Bộ-hạ. Trong túi áo bên trái có một cái hộp bạc, nắp cũng bằng bạc. Ngu-thần là quan tuần-thành, trông tận bình-ganh chỉ-lộ mà giờ cái nắp không lên, vậy Ngu-thần

phải cầu xin người cao lớn dị thường ấy mở hộp đem.

Mở ra rồi, thì bên-trên một người trong hai tôi leo vào đấy, mới thấy trong hộp có một thứ bột chỉ chẳng biết mà hay lền lìm cho ngu-thần nhảy mũi, đưa thì luôn cho đến mười phút đồng-hồ, đưa thì cho đến bảy tám phút mới thôi.

Xét trong túi áo nhỏ phía bên hữu, thấy một đồng chỉ trắng-trắng mà có lớp, xếp lại có từng có từng, trong ấy có vẻ hình tượng đen-đen, mỗi cái tầng nữa bàn tay. Tưởng khi là chữ của người cao lớn ấy viết. Mà đồng trắng-trắng đó thì lớn bằng ba người mình bó lại. Bên túi áo nhỏ phía trái có một cái máy có hai cái răng dày, coi như hàng rào trước cửa của Bộ-hạ. Ngu-thần định rằng vị dị-nhơn đáng máy đó mà chửi-gỗ, song ngu-thần sợ e làm nhọc cho người, nên không dám gạn-hỏi nhiều,

và lại người không biết tiếng mình bao nhiêu nên mới lần phải lập đi lập lại đôi ba lượt người mới hiểu.

Còn trong cái túi quần phía bên hữu (bọn nhỏ ấy kêu cái quần là vật để đẩy nơi trung-ương) ngu-thần gặp một cây sắt tím phồng, lớn ước bằng một người mình. Cây sắt ấy lại cột vào một tấm cây lớn hơn cây sắt. Cây sắt ấy có một đầu có chạm trổ kỳ-cục quá nên ngu-thần chẳng biết là vật chi; bên túi phía trái lại có một vật cũng quái-lạ như vậy nữa. Phía bên hữu, có một cái túi nhỏ, trong túi ấy đựng đồng chỉ, tròn-tròn, đồng-đỏ, đồng-trắng, đồng-lớn, đồng-nhỏ đủ thứ. Có một hai đồng trắng như bạc, lớn mà nặng làm cho cả hai ngu-thần khiến bề-hội mới lểi. Còn hai cái túi khác nữa mà người ấy chẳng kêu là túi, mới là ruột ngựa. Hai ruột ngựa ấy là hai túi quần, mà mặc quần chật, và bụng người lớn quá, nên miệng túi

khép khít lại. Bên hữu, ngoài miệng có sợi giây xiềng bằng bạc, treo một cái máy gì qui lạ co-xảo vô cùng. Ngu-thần bên xin người rút hết giây xiềng ra coi thì thấy một cục tròn-tròn đẹp-đẹp, nửa bề bằng bạc, nửa bề bằng thứ gì mà trong bóng không biết được, còn phía trong, ngu-thần thấy ngoài vòng có họa hình chi lạ-thường quá. Ngu-thần đưa tay sờ thử coi hình ấy là hình gì, song sờ thì đụng vật trong mà lảng phía ngoài chớ không đụng đến trong được, người lại kể máy ấy gần tai ngu-thần thì ngu-thần nghe kêu cách-cách liên-liên giống như máy xay lúa. Ngu-thần tưởng có khi đó là một con thú dị-hình, hay là ông thánh ông thần gì của người thợ đó, song ngu-thần chắc là thần thánh hơn, vì dị-nhơn có nói phong-phanh cho ngu-thần nghe thì máy ấy là máy chỉ ngày-giờ cho người làm việc, nhứt sanh người

làm đều gì cũng sợ nước, theo đó mà làm. Bọn người móc túi bên tả đưa ra chớ ngu-thần coi một đường lưới bằng lưới thợ chài đánh cá của mình, mà lưới mở ra, mở vô được. Trong lưới có đựng đồng vàng nhiều lắm ấy là vàng thiệt, giá bết là bao nhiêu! Ngu-thần vung lạng Hoàng-hương, lại xét trong mình thấy người có cột một sợi giây lưng bằng da con thú chi lớn lắm. Trong giây lưng mà phía bên tả có máng một cây gươm dài bằng bề cao năm người mình thấp lại với nhau, bên hữu có một cái túi chia ra làm hai ngăn, mỗi ngăn nhỏ được ba người nắm bốn-xứ.

Trong một ngăn túi lại có cục chi tròn, tròn nặng-nặng, bằng trang cái đầu của ngu-thần, làm bằng loại kim gì không biết, mà nhiều cục lắm. Trong ngăn kia, có đựng bột chi đen-đen, không mấy lớn, nhỏ-nhỏ, một bàn tay của ngu-thần nắm

được tới năm chục bột.

Đó là kể đủ hết các món trong mình người. Vì tiếp rước kẻ ngu-thần theo thiếp-thủ người đài quan khám-mạng sứ-thần. Số này làm kỹ tên và đóng con dấu ngày mồng bốn, tháng thứ tám mươi chín niên-hiệu Đại-Đức.

Nay số.

Đứng ký tên: Hessen Freloch.
Marsi Freloch.

Số ấy đến tai vua, thì vua liền dùng ngọt-diệu mà dạy tôi giao hết các món trong mình tôi. Trước hết lính vua dạy tôi giao cây gươm, tôi liền vung bên mở gươm mà hiển-trình trước bộ. Lúc tôi đương lui-cúi mở gươm đó, vua phán dạy ba ngàn ngu-lâm-quân vây phủ tôi, trưng cung lắp tên kềm sẵn, động hồ tôi là mới bắt phục thì bắn xả vào mình tôi. Song khi ấy tôi mặc ngộ đức vua, không thấy bọn quân mai phục từ phía

TRẦN-TRÚC-VĂN (Sau sẽ tiếp theo).

NAM-THÀNH-CƠ

CÔNG-TY

Đại-lý cơ xưởng Huà-kỳ bán các thứ máy sau đây

- 1* Máy xay lúa ra gạo trắng số 1, mỗi giờ xay từ 4 tới 6 tạ, giá chẵn: 3.000 \$.
- 2* Máy xay lúa ra gạo trắng số 3, mỗi giờ xay từ 2 tới 3 tạ, giá chẵn: 2.000 \$.
- Ấy là kể về Mô-tơ chạy đi-ên-khí, 16 mã lực, và dây chuyền. Mỗi giờ tốn đi-ên-khí từ 0\$60 đến một cát mà thôi.
- 3* Máy xay bột tay: 500 \$.
- 4* Mô-tơ chạy đi-ên-khí, 16 mã lực, mỗi cái riêng, giá là 1.600 \$.

5* Máy ép dầu, xay đậu, ép mía làm đường, máy đem nước lên ruộng, máy đèn khí, máy tàu xe-lốp, vân vân. Song chưa biết giá chẵn. — Chứng máy lại Sài-gòn chủ mua muốn cho bốn hiệu đến nhà ráp máy và thử cho các việc hoàn tất, thì phải chịu chút đỉnh phí lộ và nhơn-công. Xứ nọ không có đi-ên-khí thì phải dùng Mô-tơ chạy dầu, hoặc sô-gie (chaudière) chạy củi hay là trấu.

Xin hãy viết thư hoặc đến bốn hiệu mà thương nghị. Giá định đó là hết sức rẻ, không có hàng nào bấp bấp, nên bốn hiệu tưởng có lẽ các nhà cự phú sẽ giúp đỡ hàng cho mau thành tựu.

Nay kính.
LÊ-HỮU-NÊN
Directeur de la Compagnie.
213, rue d'Espagne, Saigon.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

SADEC

Có bán xe máy mới và đồ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Linh thép muốn đến khi đi (carbure) theo cuộc quan, bán, tan, ô, ky-yên, Tân-gia, hạ-thọ. Khẩu đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ về ruột xe máy hiệu Michelin.

Trương-văn-Hanh,
cửa khải.

MÁY XAY LÚA

ra gạo trắng

Monsieur Nguyễn-thanh-Liêm có mua máy xay lớn nên muốn bán máy xay lúa nhỏ (xay ra gạo trắng), máy này chạy bằng dầu lửa thứ thường rất phương tiện, mỗi người đều coi máy được, không cần chi người thạo trong Lục-châu có muốn dùng máy xay ấy xin mời đến nhà hay là viết thư mà thương nghị.

NGUYỄN-THANH-LIÊM.
à An-hóa (Mytho)

杜再登大藥房

ĐỒ-TÀI-SANH ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG

26 rue Gia-long, 26. — CHOLON.

Tiệm trồng răng

Tại tiệm tôi có trồng răng, và bích răng bằng vàng, chắc chắn khéo léo mà giá rẻ lắm. — Tại bốn-hiệu cũng có bán đủ các thứ thuốc như máy nhà thuốc lớn của Langsa và đủ các hiệu của các nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, bốn-hiệu cũng có bảo chế nhiều thứ thuốc rất hay. Lục-châu chư vị có muốn mua, thì xin gửi thư đến, tôi sẽ gửi contre remboursement cho chẳng sai.

ĐỒ-TÀI-SANH ĐẠI-DƯỢC-PHÒNG.
cửa khải.

MỸ KỸ

Tiệm họa chơn dung và khắc con dấu ở đường Ture, số 16
NGANG NHÀ HÀNG MOTTET, SAIGON

Kính cáo cùng quý khách đặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch đá xanh Tonkin có đủ các thứ kiểu. Có khắc con dấu bằng đồng, mũ thun bằng cây, chạm bản đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nuôn hiệu, vân vân... Mộ bia chạm bản đá cẩm thạch. Có thợ họa chơn dung nhảm hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô bổ, nước thuốc, mực Tàu, viết chỉ than, họa biển liễn và tranh, họa sơn thủy. Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.
TRƯƠNG-NGỌC-GIU cần k hối.

QUỲNH-MỸ

NGUYỄN-NGỌC-CU
Số 20, đường Amiral-Courbet
(CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, củi, nước-mắm, tìm, cốm, trà-bột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán rộng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gửi giấy, thì có kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ tề tể. Muốn dùng cơm từ bữa ăn, hay muốn dùng cơm thòng cũng đặng. Lại có củi nghỉ ngơi thòng thì xin chư ông ghé chơi một phen thì biết.

怡 A-KONG 生

Tiệm máy ở tại đường Duperré, số 87
SAIGON.

Tiệm tôi lập ra đã 45 năm rồi, từ ông già tôi lập đến nay, tôi thế cho ông già tôi, may đủ các thứ quần áo theo kiểu Langsa và kiểu Hồng-Mao, hoặc nữ hoặc vải bố Tây đủ các thứ. May đủ mau mà giá lại rẻ hơn các tiệm khác. Xin chư ông hãy đến tiệm tôi, đặt hàng và món, thì tôi cũng sẵn lòng tiếp đãi tử-tế.

A-KONG kính cáo.

Tiệm khắc con dấu

Kính trình chư vị vì tôi có lập tiệm khắc con dấu đồng và mũ thun (timbre cuivre et caoutchouc) bằng đồng, chạm mộ bia đá cẩm thạch đồng (pierres tombales), lại có họa bình chơn dung đủ kiểu vân vân. Chư vị muốn dùng kiểu nào xin gửi thư cho tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho vừa ý và tinh giá thiệt rẻ, tôi rất đội ơn vô cùng.

Vente d'articles du Tonkin

Có bán các thứ hàng bắc, lụa-xuyến, the, linh, băng-sa, lượt lông, đồ đồng, đồ thau, vân vân.

NGUYỄN-CHI-HOÀ
GRAVEUR
42, Rue Amiral-Dupré. — Saigon

E. POURTOU

Đường Amiral-Dupré, số 33 đến 39
SAIGON

Bán rượu chất đỏ, trắng hiệu Médoc, hiệu Bordeaux, hiệu Bergerac, hiệu Fronsadais, hiệu St-Billion, hiệu Beaujolais, và hiệu Bourgogne. Có bán giải rở ràng chứng cứ rằng không có pha rượu mạnh, si muốn tranh bán không nổi, vì rượu mà giá lại rẻ.
BỐN HIỆU SAI-TRÈ ĐEM ĐẾN NHÀ Bốn hiệu có làm tờ báo kéo với sáu chủ vườn làm rượu có tiếng tại xứ Médoc, và bảy chủ vườn có danh ở xứ Bordelais. Kìa Pétalo Goudron Robert khai vị tưu có danh và hiệp theo phép vệ sanh hơn hết. Rượu San-banh, rượu hạt cốt San-banh, rượu chát, thượng mỹ tưu hiệu Bordeaux, hiệu Bourgogne và rượu ăn bàn rất nhẹ nhàng.
TRONG LỤC CHÂU AI MUỐN MUA SẼ GỞI ĐẾN CHO SONG CHỖ MUA NHẤT CHỤU TIỀN SỞ FUI

NAM-HÔNG-PHÁT

KHÁCH SANG
ở đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Gare xe lửa nhỏ Saigon-Coup,
lại chợ mới Saigon.

Bán rượu tây và sửa xe máy, đèn essence và đèn alcohol. Có cho mượn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ. Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua gởi, niêm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở máy ông.
HUTKA-SUI-KT.

LỜI RAO

Kính cùng tôn bằng quan khách đặng hay: Nhà ngủ hiệu DƯƠNG-HUỆ-VĨNH-PHÁT, ở đường AMIRAL COURBET, môn bãi 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh, đã rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gare chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin rộng lòng thì ăn một chuyến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lễ hiền kính sí là thế nào.

ANTOINE BÀU, đôn kính.
Số 53, Amiral Courbet.

ĐỒNG ÂM TỰ VI

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết

DICTIONNAIRE DES HOMONYMES ANNAMITES

Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire

PAR **Nguyễn-văn-Mai**
Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubat
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène au Cochinchine.

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ đồng âm cùng chữ không nhằm đồng âm, mà phải viết hỏi hay là ngã, hoặc viết đ hay g ở trước, e hay là t có g hay là không g ở sau.

Như có lời chào thị của quan Đốc học chính, ngày 31 Aout 1916, dạy rằng: « Bên các khoa thi tới đây, thì trong những bài hạch về tiếng, Annam quan giám khảo chăm về hết sức nghiêm. Vậy nên tôi nghĩ ý dạy bên này, ngó hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Ty đôn Gouibet và Paulus Cua. Hễ có nghi ngại chữ nào, lật quyển này ra mà coi, thì viết không sai.

Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bến-thành mới) và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

SÁCH GIA PHO

(L'arbre Famille)

Bộ sách chép tên ông bà cha mẹ, vợ, con v.v. các đời quan hệ trong gia đạo 30 trường, giấy thượng hạng, bìa dày, có nhiều dấu rất như in sắc nét.

Giá bán lẻ..... 0 \$ 40

Ở xa mua gửi recommandée. 0 50

Mua bán lẻ (bằng là mua lẻ)..... 0 32

Còn mua nhiều cho 30%

Mỗi nhà nên mua 1 cuốn

Bán tại tiệm **QUANG-HUY**,

24, rue Viénot-Saigon

chính sách

HÔTEL DE FRANCE

NAM-VIỆT KHÁCH-LẦU

157, Rue Catinat, SAIGON

Lâu nay ai ai cũng biết chỗ nhà Hôtel de France là một cái lâu ba tầng cao lớn nguy nga, nay cải hiệu lại là « Nam-Việt Khách-Lầu » có 63 cái phòng rộng lớn sạch sẽ mát mẻ vô cùng, để cho học-chiêu chữ quân-tử nghỉ ngơi trong khi có dịp phải đến Saigon. Phòng thì phân làm hai hạng: Hạng nhứt và hạng nhì. Lại có năm phòng riêng rộng rãi, để cho vị nào có đám vợ con theo đông, ở chung một phòng cho thuận tiện. Hoặc có muốn giải lao, thì có sân các thứ rượu tây ngọt ngon tiêu lộ. Hàng muốn dùng cơm hoặc Tây hoặc Nam, thì bữa-hiệu cũng sẵn lòng tiếp đãi.

Phòng cho mượn ngày thì từ 1 \$ 00 đến 1 \$ 50. Nếu vị nào muốn mượn tháng, thì từ 15 \$ 00 đến 20 \$ 00.

Cái xin chữ ông chiếu cổ, đến nghĩ thử một phen, chắc sao chữ ông cũng vui lòng toại cái.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là của hãng Annam của họ Nam-kỳ Co-tư-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ.

Hàng-lác.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón cabques, Valises.

Bộ may mùng Annam đẹp rẻ và chắc.

Ông súc than, xuy học, ô tron, ô chạm vân vân.

Vòng gài, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

May quần áo Annam.

May áo quần Tây; đồ trắng, đồ kaki,

áo chemise, blouses.

Nón thụt giá — may mũm ăn công rổ — có

mơun uyển tạp giới.

Xin mời quí khách đong-bang tới xem

chơi.

ĐỢI-QUANG-CHÍNH,

NỮ-CÔNG-THẠNH

Băng. — The. — Lược-lông.

Ấu-ông. — Sa. — Là. — Nhiều.

Lãnh. — Xuyên. — Hàng-tàu.

Nhứt-bồn. — Hàng-Tây.

Bán tại tiệm Nữ-công-Thạnh của

Mme Trần-quang-Nghiêm tại chợ

mới Saigon đường Espagne số 82.

Có thợ may khéo. — Tiệm đáng tin.

Hàng tốt. — Giá rẻ.

Đèn khí. — Từ năm đến lập sắp lên.

Đèn khí ngọn lửa trắng.

Từ 50 đèn lập sắp lên.

Giấy và Đồ phụ tùng về việc đèn khí.

Màn song dầu lửa và dầu rãng.

Bán sỉ và bán lẻ

Tại tiệm Lục-linh Khách-lầu của

M. Trần-quang-Nghiêm.

Saigon, đường Espagne số 84.

Giá rẻ hơn các nơi.

PNOM-PENH BAZAR TRƯỞNG-XUÂN

BÁN SỈ

BÁN LẺ

Ngôi viết « Sans rivale » hình giống thứ Sergeant Major, mỗi hộp 144 ngôi, 12 hộp 0 \$ 70. — 144 hộp 77 \$ 00.

Crème đánh giấy đen và vàng 12 hộp nhỏ 0 \$ 43. — 12 hộp lớn 0 \$ 75.

Sách mới: « Tinh hải nhứt trích » (chuyện đời nay) trọn Bộ 2 cuốn mỗi cuốn 0 \$ 30.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Toile Superfine » 12 hộp 9 \$ 85.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Idylle » 12 hộp 9 \$ 80.

Giấy viết thơ: mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu « Cosette » 12 Hộp 0 \$ 55.

Trào thơ vàng tước thượng 3 \$ 00 một

ngàn cái.

Lý-khu-Dư,

24-25, Quai Piquet, Pnom-Penh

VUA LỚN TRỪ ĐỒ VẬT THỰC

NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP MÀNG BOTTET VÀ CÔNG-TY

H. BLANC và HAUFF

Đường CAYNAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra vại)

EAU DE TABLE NATURELLE

Perrier

WITH WHISKY, BRANDY, WINE, LIQUEUR

Nước PERRIER

Như Soda, mua nguyên thùng và vại, vại lớn, vại phân nửa và vại góc tư.

SỮA BIỆU CON GẤU

Sữa tươi tốt như gói sữa ra SỮA BẮC-NGUYỄN CONDENSÉ Sữa đặc không đường condense

Yang sữa béo lén

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra

Giấy hát thuốc hiệu CHAUVE-SOURIS

Máy viết chữ hiệu BUDERVOB, viết rõ ràng đẹp.

Bijouterie Saigonaise

Tiệm MINH-THÀNH-HÒA bán đồ nữ-trang 23, Rue Schroeder, 23 — Saigon

Kính lời cho học-chiêu chữ quí-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiêu-thời, rất nên rinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Chợ Lớn, đường Thủy-bình (Bên đường Maitin) số 154, tục danh là hàng

cháo-mái, nên tôi thường hiểu ý quí-bà quí-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và kiêu-mỹ.

Từ khi tôi mở ở cửa tiệm này đến nay cũng nhờ ơn quí-bà chiểu cố cho người đong-bang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong học-chiêu hiệp-hàng, họ tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và các bà cho các ông cho mau thành tựu.

Máy hát.

Minh-thành-hòa bán đồ nữ-trang.

Ông Lê-văn-Vô

Là Lương-y cựu của Nhà-nước, học tại Hàng-lâm-y-viện bên tây (Alger) đã có coi các nhà thương bên tây và Annam đặng 35 năm. Trị đứ chứng bệnh trong nước Nam. Ai muốn uống thuốc xin tới tại nhà ở Dakao, đường Paul-Bert số 43 ngang rạp hát của ông Đốc-phủ-Kiệt.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH J. VIỆT

59, rue d'Ormay.—Saigon

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các thứ các kiểu, có lãnh in để tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè ruy rờ, mạ vàng công đẹp. — Vội xin học-chiêu chữ quân-tử, có cần dùng viết chì, hãy đến tiệm tôi, tôi để làm mau mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tướng, Truyện, Sách.

LỜI RAO CÁN KIẾP

Luôn dịp tôi kính cho học-chiêu chữ quí-ông rõ, như tôi thấy đương thời buổi này mấy nơi rầy rầy xa chôn thì thành, ít có thầy thuốc hay, cho nên có nhiều khi người ta rui bị bệnh gấp ngặt, không biết thầy đâu mà rước cho kịp, phải bị hiểm nghèo. Nay có ông Nguyễn-thân-tương ngụ ý mà làm ra một cuốn sách hiệu là: KINH NGHỊA LƯƠNG SỰNG, Ngọt khoa cấp cứu, có phụ thêm nhiều bài thuốc nam, cứu cấp rất thần diệu, để giúp đống ban trong cơn nguy cấp.

Vậy xin liệt-vị hảo tâm mua lấy để dành, hoặc trong xóm có ai rui bị bệnh hiểm nghèo, rồi theo đó mà cứu người, ấy cũng là một đức đại hữu tâm đức.

Định giá mỗi cuốn là..... 0 \$ 50

Học-chiêu quan cố, như vị nào muốn mua xin cứ gửi thơ cho nhà in tôi, hiệu là: J. Việt, rue d'Ormay, Saigon.

J. VIỆT chủ bút